

Forslag til folketingsbeslutning om en lov om udbygning af Det Kgl. Teater.
(Beslutningsforslag nr. B 62).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 116 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Tredje behandling af lovforslag nr. L 91: Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsløshedsforsikring m.v. (Medlemsbidrag for selvstændige og for medlemmer på overgangsydelse).

Af arbejdsministeren (Jytte Andersen).
(Fremsat 30/11 94. Første behandling 8/12 94. Betænkning 1/2 95. Anden behandling 7/2 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 121 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Tredje behandling af lovforslag nr. L 118: Forslag til lov om ændring af lov om rettens pleje i Grønland. (Massemediernes kildebeskyttelse).

Af justitsministeren (Bjørn Westh).
(Fremsat 18/1 95. Første behandling 24/1 95. Betænkning 26/1 95. Anden behandling 2/2 95).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Forhandling om redegørelse nr. R 3: Miljø- og energiministerens energipolitiske redegørelse af 6. december 1994.

(Redegørelsen anmeldt 6/12 94. Redegørelsen givet 6/12 94. Beslutning om forhandling 16/12 94).

Forhandling

Martin Glerup (S):

Danmarks energipolitik har indtil nu været ikke så lidt af en succeshistorie. Vi har fået en god forsyningssikkerhed via et bredspektret energigrundlag bestående af naturgas, olie, bio-brændsler, sol og vind.

Foruden forsyningssikkerheden har vi med de danske olie- og gasforekomster i Nordsøen fået et væsentligt økonomisk aktiv for det danske samfund i form af milliardindtægter. Samtidig har vi med bred tilslutning i Folketinget tiltrådt en række internationale klimaaftaler med henblik på at mindske menneskets påvirkning af det globale miljø.

Socialdemokratiet mener, at vi skal leve op til de miljømålsætninger, som et bredt flertal i Folketinget har vedtaget. Det gælder stabilisering af CO₂-udslippet på 1988-niveau i år 2000, reduktion af CO₂-udslippet med 20 pct. i år 2005 – ligeledes i forhold til 1988-niveauet – samt reduktion af svovludslippet med 15.000 t, så Danmark i år 2000 kan opfylde de reduktionsmål for svovl, vi har forpligtet os til.

Baggrunden for, at vi bør tage disse målsætninger alvorligt, er dystre nok. Den er faktisk så dystre, at det er nødvendigt at dokumentere, hvordan vi er i færd med at pille ved naturens orden. Derfor tager jeg udgangspunkt i de facts, en af vore ypperste klimaforskere, Peter Laut, som led i Energiforskningsprogram 1994 har samlet i rapporten »Drivhuseffekten og det globale klima«, der blev uddelt til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg i går.

I de godt 10.000 år, som er gået, siden sidste istid sluttede, og op til industrialiseringens start for ca. 100 år siden, lå luftens samlede CO₂-indhold på ca. 6 milliarder t. Gennem de sidste ca. 100 år er CO₂-udslippet steget med 30 pct., og CO₂-koncentrationen stiger fortsat med ½ pct. om året. I modsætning til tidligere kontrolleres CO₂-koncentrationen ikke af naturen, men afhænger i stedet af menneskets afbrænding af fossile brændsler.

Hertil kommer, at svovl giver anledning til langt større klimapåvirkning end hidtil antaget. Svovldioxid danner svovlsyredråber i atmosfæren, de såkaldte sulfataerosoler, og da disse er stærkt koncentreret omkring tunge industriområder verden over, kan de medføre en markant opvarmning i nogle regioner og afkøling i andre.

Den påvirkning, som drivhusgasserne udsætter atmosfæren for, kan ikke undgå at resultere i temperatur- og klimaændringer. Problemet er imidlertid, at videnskaben kan påvise en række risici, men ikke hvornår naturens ubalance vil få uoverskuelige følger. Derfor er det nødvendigt at anvende forsigtighedsprincippet, for selv om der f.eks. kun er 10 pct. risiko for, at det går galt med klimaet, bør der sættes ind med fuld kraft for at nedsætte risikoen.

Globalt set er vi i gang med et meget spændende eksperiment i stor skala. Vi ændrer Jordens klima i et så hastigt tempo, at ingen kan overskue konsekvenserne. Ingen kan dog bevise, at de senere års ekstreme vejrforhold med tørke, oversvømmelser, tordenstorme og orkaner skyldes den menneskeskabte ubalance.

Desværre kan vi ikke opfylde målsætningen ved hjælp af de nuværende virkemidler, men vil komme til at mangle mindst 6 pct. i CO₂-reduktionsmålet på 20 pct. inden år 2005. Hvis vi ikke foretager os noget, står vi om 10 år med en gennemhullet miljøplan, et uacceptabelt miljøsvineri samt et flosset internationalt renommé, fordi vi har brudt de aftaler, vi selv har skrevet under på. Derfor skal vi vise nu, at vi mener vore

erklæringer om miljøet alvorligt, og at vi følger målsætningens smukke ord op med handling.

Embedsmandsudvalget om grønne afgifter har peget på, at afgiftsregulering er den samfundsmæssigt billigste måde at opfylde miljømålsætningerne på. Derfor peger man på afgiftsobjekter som f.eks. CO₂, SO₂, plantegifte og spildevand samt en række farlige stoffer. Men dansk energipolitik skal også på andre felter udvikle sig i miljørigtig retning. Vi står over for en række udfordringer, og lad mig nævne nogle stykker af dem: Vi skal ruste den danske el- og naturgassektor til det indre, mere konkurrenceprægede marked, og vi skal foretage en nøje vurdering af kraftvarmeudbygningen i hovedstadsområdet i forbindelse med planerne om Avedøre II.

Sideløbende med miljøvurderingen, den såkaldte VVM-procedure, vil Socialdemokratiet foreslå, at dette spørgsmål bliver emne for en høring i Folketingets Energipolitiske Udvalg i efteråret 1995. Det vil forbedre den demokratiske debat og give et bedre beslutningsgrundlag.

Gennem en ny plan for vedvarende energi skal vi sikre en øget udbygning af sol-, bio-brændsel- og vindenergi, og endvidere skal biomasseaftalen følges op. Vi skal sætte gang i konverteringen af elopvarmede boliger, hvor dette er praktisk og økonomisk muligt, og de steder, hvor det ikke kan lade sig gøre – f.eks. i landområder uden for kollektive varmforsyningsområder – skal der tages initiativer, så de berørte personer ikke bliver hårdt ramt økonomisk. Vi skal også fortsætte med udarbejdelse af energibesparende foranstaltninger og normer for elektriske apparater, f.eks. inden for køle- og fryseområdet.

Socialdemokratiet håber, at vi her i Folketinget kan finde frem til brede, miljørigtige løsninger på det energipolitiske område. Vi håber også, at vi kan udmønte vores flotte miljømæssige målsætning i en lige så flot miljømæssig handling.

Peter Hansen-Nord (V):

Efter folketingsvalget den 21. september 1994 skete der en bemærkelsesværdig ændring som et led i den efterfølgende regeringsdannelse, idet Energiministeriet blev sammenlagt med Miljøministeriet – ikke bare ministerielt, men også fysisk.

Det har været lidt svært at se, hvordan energien igen skal få sin selvstændige platform tilbage. Der ligger et vist signal i netop den sam-

menkobling, som kan give nervøse fornemmelser langt ind i den danske energiverden. Frygten for, at energipolitikken vil blive brugt som miljøgeplads, er nærliggende, og efter det indlæg, jeg lige har hørt, kan den i hvert fald ikke afvises.

KV-regeringens signal, da man i sin tid koblede Energiministeriet sammen med industripolitikken, var helt anderledes. Her var der ingen tvivl om, at man opfattede energipolitikken som en vigtig og væsentlig del af erhvervslivets produktionsomkostninger og dermed dets konkurrenceevne. Det var således ikke nogen tilfældighed, at Danmark var det land, der i starten af 1990'erne havde de laveste energipriser. Denne fordel er vi nu ved at sætte over styr, og det vil få negativ betydning for konkurrenceevnen og for den velfærdsstat, vi alle ønsker at bevare, om end i forskellige udgaver.

Optagelsen af Finland og Sverige i EU betyder, at vi automatisk ender på en tredjeplads, og Norges EØS-aftale sender os ned på en fjerdeplads rent prismæssigt, når vi taler om energi. Samtidig nærmer en række andre EU-lande sig det danske prisniveau for energi, når alt tages i betragtning med hensyn til tilskud, rabatter og afgifter rundt om i landene.

Generelt må vi konstatere, at energipriserne i EU-landene stort set er de samme, når vi taler om store energiforbrugere, hvorimod Danmark har lavere energipriser for erhvervslivet, når vi taler om de små og mellemstore forbrugere. I Venstre mener vi, det er værd at slås for og holde fast ved denne fordel. Nu er energiomkostningerne kun et af mange omkostningselementer for det danske erhvervsliv; men man skal gøre sig klart, at hvis man ændrer et positivt omkostningselement til et negativt, må der kompenseres andre steder i det samlede omkostningsbillede. Ellers går det jo galt.

Angående energipolitikken har der indtil nu ikke været meget at kritisere vores nye minister for. SEAS-sagen, som den forrige regering snævlede med, er blevet løst i et konstruktivt samarbejde med oppositionen – tak for det – og med Karel van Mierts nølende accept. Jeg mener, det vil være en god idé at studere kommissærens skrivelse nærmere, når det skal planlægges, hvorledes vi i den kommende tid skal revidere de danske love om elforsyning.

Lovforslag nr. L 32 om ændret afregningsform for eltilskud til industriel kraftvarme indeholdt en regelforenkling og var en fornuftig lovændring. P.t. har vi to andre lovforslag til

behandling, og lovforslag nr. L 31 om ændring af lov om varmeforsyning vil forhåbentlig ikke give anledning til de helt store armbevægelser, selv om vi vil holde godt øje med Gas- og Varmeprisudvalgets afgørelser i de ankesager, som det nu får ind under sit kompetenceområde.

Endelig har vi undergrundsloven til behandling lige nu, og her forventer vi, ministeren holder ord med henblik på at få rettet teksten og indholdet til, så implementeringen af koncessionsdirektivet kan ske korrekt og i overensstemmelse med den opnåede aftale i EU's Ministerråd. Dette er nødvendigt af hensyn til den fortsatte sikring af de gode aktiviteter, der foregår i Nordsøen med DUC som det absolutte flagskib og stadig som eneste producent. Andre konstellationer og aktører er nu ved at komme på banen i Nordsøen, og vi venter spændt på både regnskabet vedrørende Lolitafeltets bebudede kommerialisering og resultatet af andre igangværende efterforskningsprogrammer.

Vi glæder os også til at se en vellykket afslutning på fjerde udbudsrunde, som med nye forudsætninger og nye krav bliver mere markedsorienteret og samtidig stiller større krav til statens medvirken i Nordsøen. Vi vil nøje følge den administrationspraksis, ministeren vil følge ved tildeling af licenser i fjerde runde. I Venstre undrer vi os dog over, at DONG, der gennem Dofas ønsker at markedsføre sig som et kommercielt selskab, absolut skal være med i samtlige licenser; det virker ikke særlig forretningsmæssigt.

Vi lever stadig i den opgående sols periode, hvor produktionsrekorder i Nordsøen er dagligdags begivenheder, både med hensyn til olie- og gasproduktion. Danmarks fysiske afhængighed af brændsler er elimineret, og energikrisesituationer som dem, vi kendte i 1970'erne, er ikke længere sandsynlige trods fortsat uro i Mellemøsten og andre steder i verden.

Vi er energimæssigt blevet et frit folk med betydelig større handlefrihed, end vi tidligere har kendt. Denne situation må imidlertid ikke blive en sovepude, men en kim til konstant overvågning og sikring af en høj grad af selvforsyning og sikkerhed, et varieret udbud af brændsler og et uafhængigt og fleksibelt valg af brændselssammensætningen. I dansk energipolitik skal vi fastsætte de langsigtede målsætninger til gavn for befolkningen, erhvervslivet, producenterne og distributørerne. De kan med rimelighed kræve, at vi politikere giver dem mulighed for at planlægge med 10 til 15 års

horisont, netop på grund af de meget store investeringer, vi taler om.

Hvis regeringen og de gamle, ansvarlige partier er enige heri, rejser der sig allerede nu nogle interessante spørgsmål med henblik på fremtiden. Punkt 1: Hvor afhængige ønsker vi at være af naturgassen? Der er jo tvivlsomme sælgere på det europæiske net. Punkt 2: Hvad med situationen år 2012 i Nordsøen? Der er 17 år tilbage, og de investeringer, der skal foretages i dag, har jo denne tidshorisont. Punkt 3: Hvilke strukturelle tilpasningsmodeller for el og naturgas kan leve op til fælleseuropæiske ønsker og krav? Og endelig punkt 4: Hvad sker der, når 68'er-generationen går på pension? Vil a-kraft stadig være et tabuemne i dansk energiforsyningspolitik til den tid?

Der kunne stilles mange flere spørgsmål, som alle kræver en stillingtagen; men det vil jeg ikke gøre i dag. Jeg vil heller ikke causere over de spørgsmål, jeg har stillet, men blot konstatere, at de ikke løser sig selv. Der vil stadig være behov for folk med hår på brystet og det, der er bedre, til at udfordre den energipolitisk fremtid.

Angående naturgassen er der flere gode forhold, som gør sig gældende, selv om den samlede gæld fortsat er foruroligende. DONG har haft et pænt regnskabsår, som finansministeren sikkert er glad for, og afgiftsfritagelsens økonomiske effekt er set i europæisk sammenhæng nu nede på ca. 1,2 mia. kr. om året. De regionale selskaber er ved at få balance i deres økonomier, og især synes jeg, der er grund til at fremhæve ledelsen i Naturgas Syd og dens evne til at stabilisere driften og forhåbentlig undgå indbetalinger fra selskabets interessenter.

Inden jeg forlader naturgassen, vil jeg kort kommentere udviklingen i industriel kraftvarmeudbygning. Denne udbygning og især hastigheden, hvormed den sker, er ikke tilfredsstillende. Der er nogle beslutningsmæssige blokeringer hos bygherrerne og nogle tilskuds-mæssige blokeringer hos potentielle entreprenører. Vi erkender, at denne problematik er en balancegang, især over for tilsvarende erhvervs-virksomheder, der ikke er tilsluttet naturgasnettet og som følge deraf ikke kan få fingrene ned i kagekassen.

Jeg tror, der er brug for en mindre ministeriel rapport til belysning af disse forhold, og fra Venstres side vil vi gerne medvirke til, at bygherrerne får et gennemsigtigt beslutningsgrundlag, så usikkerheden om CO₂-tillægs værdi og/eller anden værdi kan fjernes og den samle-

de tilskudsdel og tilbagebetalingstid er kendt, inden man går i gang.

De elværker, der løser deres opgave tilfredsstillende, føler nok, at vi blander os for meget i deres planlægning af brændselsvalg m.v., og det gør vi også. Vores krav til dem har de senere år udmøntet sig gennem vedtagelse af dagsordener her i salen, og i Venstre mener vi, det er en forkert disposition. Elværkerne har taget udfordringen op og på dygtig vis udviklet et nyt multibrændselkoncept, som må kunne tilfredsstille selv de mest kræsne energipolitikere på Christiansborg.

Venstre vil gerne anbefale, at miljø- og energiministeren sikrer en hurtig og samlet sagsbehandling vedrørende en ny blok 2 på Avedøreværket med dette koncept. Konceptet passer som fod i hose, når det gælder distributions-selskabernes mulighed for at lancere økoel eller skrabeel i fremtiden. I Venstre hilser vi det velkommen, at forbrugerne dermed bliver inddraget i den fremtidige eludbygning og -planlægning.

For yderligere at cementere sammenhængen i denne politik er vi i Venstre klar med nogle forslag til en yderligere udbygning med færre, men bedre vindmøller med mere effekt. Allerede nu skal der planlægges for dette område, hvis det skal ske hensigtsmæssigt.

Eva Møller (KF):

Hvis jeg husker korrekt, indleder miljø- og energiministeren sin redegørelse med at sige, at hovedhjørnestenen i dansk energipolitik er »Energi 2000«.

Hvis dette er rigtigt, vil jeg gerne sige, at det kan vi naturligvis tilslutte os i Det Konservative Folkeparti. Og for at undgå enhver mytedannelse og for at undgå at give ministeren nogen som helst chance for at sige, at vi løber fra de beslutninger, vi har været med til at træffe i tidligere borgerlige regeringer, skal jeg slå fast: Det Konservative Folkeparti står helt bag målsætningen i »Energi 2000«. Vi finder, det er en rigtig målsætning.

Når jeg siger, at vi tilslutter os miljø- og energiministerens bemærkning om, at »Energi 2000« er hovedhjørnestenen, har jeg ganske vist en smule vanskeligheder. Jeg tror godt nok, at der kun er én hovedhjørnesten, og den ligger vel fast nok på grunden. Men jeg vil alligevel gerne sige, at efter vores mening bør hovedhjørnestenen – i hvert fald i dansk energipolitik – hvile på tre grundpiller:

Den ene skal være forsyningssikkerhed, den anden skal være et fornuftigt miljø – det skylder vi vore børn og børnebørn – og den tredje skal være, at vi udfører tingene på en økonomisk sund måde. Det handler om samfundets penge og om den enkelte borgers økonomi.

Jeg vil gerne sige, at når jeg læser miljø- og energiministerens redegørelse, ser regeringens tiltag og hører dens udtalelser om energiområdet, fornemmer jeg, at man har glemt såvel forsyningssikkerheden som spørgsmålet om økonomien; i hvert fald kommer de punkter utrolig langt nede, når man gør sig nogle overvejelser. Derimod står den del, der handler om miljøet, allerøverst, og somme tider virker det, som om miljøet skal være dominerende og styrende for energipolitikken i Danmark. I Det Konservative Folkeparti finder vi ikke, at miljøet skal være det eneste afgørende, netop fordi energipolitik er langsigtet.

Hvis vi ser på de internationale opfølgninger af diverse konferencer og traktater osv., tales der på internationalt plan om, at anbefalingerne går på, at man skal halvere brændselsforbruget i industrilandene over 40–50 år, altså en målsætning, som skal række 40–50 år frem. Hvis vi ser på de investeringer, der foretages i de kraftværker, som skal levere energi til Danmark, bygges de med en levetid på 30–40 år, og derfor er det altså nødvendigt, at vi har langsigtede overvejelser inde i energipolitikken og ikke blot gør noget kortsigtet.

Derfor synes jeg også, det lyder utrolig smukt – sådan fornemmer jeg det i hvert fald – når man siger, at vi forsyningsmæssigt har det ganske udmærket i Danmark på grund af de danske leverancer fra Nordsøen. Men med den viden, vi har i dag, kan de jo ikke slå til 40–50 år frem.

Vi er lykkelige for og meget tilfredse med, at Danmark producerer olie og gas fra Nordsøen. Vi håber også, at det med det fremsatte lovforslag om ændring af undergrundsloven og med fjerde udbudsrunde kan lykkes at sikre, at den produktion fortsat er på danske hænder og vel at mærke private danske hænder. I Det Konservative Folkeparti er vi ikke meget for statslig involvering på dette område, og på linje med det, Venstres ordfører sagde, har vi ikke megen forståelse for, at Dofas skal ind i alle tilladelserne og være operatør hele vejen igennem. Jeg nævnte det også i forbindelse med undergrundslovforslaget.

Men som sagt: De danske ressourcer er vi tilfredse med. De giver os en øjeblikkelig forsy-

ningssikkerhed, de har haft stor betydning for den danske økonomi, og de har givet en lang række danske arbejdspladser. Men ser vi så langsigtet på det som 40–50 år frem, fornemmer jeg ikke megen forsyningssikkerhed, hvis vi skal være tvunget til – selv om ingen selvfølgelig ved, hvordan den politiske situation ser ud til den tid – at importere gas fra Algeriet eller Rusland og olie fra Mellemøsten. Hvis det bliver tilfældet, tror jeg egentlig, vi vil være tilbage i en tilsvarende usikkerhed som dengang, de store oliekriser kom.

Derfor mener vi, at den danske energipolitik skal sættes bredt og på mange teknologier – også for at opretholde det teknologisk høje niveau, vi har i Danmark, og som giver os fremragende eksportmuligheder. Men hvis vi skal kunne eksportere til bl.a. Kina, hvor vi ved, at der i øjeblikket bygges kraftværker i et tempo, vi ikke kender i Danmark, er vi også nødt til at kunne vise noget frem på dansk grund, som vi er stolte af og selv synes, det er værd at bruge. Det skal ikke blot være noget, vi kan eksportere til andre lande.

Derfor synes vi, at det i den forbindelse skal overvejes, hvordan vi fra politisk hold skal blande os i energipolitikken. Kunne det ikke være tilstrækkeligt, at vi her i Folketinget opstillede ambitiøse mål for alle områder, såvel økonomisk, miljømæssigt som forsyningssikkerhedsmæssigt, og overlod det til sektoren selv at opfylde disse mål? Vi behøver vel ikke angive detaljeret i dagsordener, fra hvilket tidspunkt det og det brændsel må bruges, og hvor mange procent af det og det brændsel der skal bruges? Lad os sætte de ambitiøse mål og lade sektoren selv opfylde dem. Dette er også en tilkendegivelse af, at det multibrændselsværk, der kendes fra Avedøre, kan vi godt godkende fra konservativ side.

Jeg skal vel også nævne miljødelen, for den er også en af grundpillerne i den konservative politik. Vi er som sagt enige i målsætningen om, at CO₂-emissionen skal sænkes. Det kunne godt se ud, som om vi kan nå målet år 2000, mens vi nok ikke når helt ned på de 20 pct. inden år 2005, men vi har bedt om detaljerede redegørelser for det.

Jeg vil i den forbindelse gerne understrege, at en stor del af baggrunden for, at dette mål ikke kan nås, ser ud til at være trafikken, og derfor er vi selvfølgelig indstillet på – som vi også var, da vi drøftede planen »Trafik 2005« – at finde nogle tiltag her. Men vi vil gerne understrege, at vi

skal være i trit med omverdenen. Vi kan altså ikke acceptere benzin- og dieseloliepriser, som ligger langt over dem, vi kender fra vore nabolande. Vi vil meget gerne være med til at sætte normer for biler, der kan køre længere på literen osv.; men vi ønsker også, at vort lands mobile arbejdskraft og bebyggelsesmønsteret, hvor beboelserne er spredt ud over hele landet, skal kunne opretholdes.

På CO₂-området er der to andre faktorer, der spiller ind. Den ene er naturligvis forbrugerne, og her er vi indstillet på at medvirke til at motivere forbrugerne, så de bliver mere bevidste. Vi kan også godt medvirke til gennemførelse af afgifter; men her vil jeg gerne minde ministeren om den oprindelige målsætning i »Energi 2000«, som ministeren jo siger er hovedhjørnestenen for den nuværende regerings politik: Enhver afgiftsforhøjelse på dette område skulle følges op af en tilsvarende sænkning af de personlige skatter. Jeg mener, ministeren har glemte dette med sænkningen af de personlige skatter.

Med hensyn til industrien er det væsentligt og vigtigt for os, at man ikke sammenligner afgiftsniveauet for industrien med husholdningernes afgiftsniveau. Det er meget smukt, når det nævnes, at industriens afgiftsniveau kun er en tredjedel så højt, men det hjælper jo ikke den danske industri. Vi skal sammenligne med de tilsvarende vilkår, vi finder rundt om i verden.

Jeg har noteret mig, at ministeren sagde, at embedsmandsudvalget mener, at industrien godt kan leve med forhøjelserne af CO₂-afgiften, men hvad hjælper det, når den ene industri efter den anden siger til os, at de ikke kan leve med den?

Jeg er bekymret for regeringens og ministerens holdning, som går ud på, at det er politikerne, der er bedst til at drive erhvervspolitik her i landet. Det tror vi ikke på i Det Konservative Folkeparti. Vi tror på frivillige aftaler. Det mener vi at industrien på en lang række andre områder har kunnet leve op til.

Jeg startede med at sige, at energipolitik var langsigtet, og at det handlede om at planlægge mange år ud i fremtiden. Jeg vil i den forbindelse gerne gøre opmærksom på, at da vi havde den første oliekrise – altså for omkring 20 år siden – tilskyndede politikerne for at gavne forsynings sikkerheden borgerne i dette land til at gå bort fra oliefrysopvarmning og over til elvarme. Det var der en lang række forbrugere der gjorde. Danske forbrugere er jo i meget høj grad villige til at lytte til de politiske signaler.

Nu får de samme forbrugere at vide, at det var en rigtig dårlig idé, og at nu har de værsøgt at gøre noget andet.

Vi vil gerne sige fra Det Konservative Folkeparti, at selv om vi ikke havde regeringsmagten, da man havde oliekriserne i 1970'erne, og derfor ikke er ansvarlige for tilskyndelserne, mener vi ikke, at man nu kan tillade sig at tvinge disse forbrugere til et andet energivalg. Vi mener, man økonomisk skal motivere dem til at gøre noget andet og fornuftigere, men vi er imod tvangstilslutninger for disse forbrugere.

Vi vil også gerne understrege, at vi har utrolig svært ved at se – og vi har også svært ved at få det til at hænge sammen med loven fra sidste år om integreret ressourceplanlægning – at det nu absolut skal være elværkerne, som først skal betale annoncekampagnen for at jage deres forbrugere væk og derpå have et tab.

Det synes vi er en mærkelig måde at gøre det på, men det kan naturligvis være, at det ikke er helt sådan, ministeren har tænkt sig det. Jeg kunne ligesom se på hans kropssprog, at det måske skal forstås på en anden måde. Så ville det jo være rart, hvis vi andre blev delagtiggjort i tankerne.

Det Konservative Folkeparti er varm tilhænger af kraftvarme. Vi så det gerne udbredt til det øvrige EU. Vi ved, at et dansk kraftvarmekoncept i EU ville kunne nedsætte CO₂-udslippet med 13-14 pct., og det er vi tilhængere af.

Vi er også tilhængere af effektivitetsnormer på husholdningsartikler, servicefunktioner og alle andre steder, hvor det kan gavne. Vi ser dem helst i en samlet EU-løsning.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at vi naturligvis godt ved, at der findes andre energikilder end de her nævnte. Dem er vi indstillet på at ville medvirke til udbredelsen af.

For os er det som sagt som et led i den samlede forsynings sikkerhed vigtigt, at man vælger forskellige energikilder, men også at man i sit valg af energipolitik husker, at der er tre vigtige ting: økonomien, miljøet og forsynings sikkerheden.

Anni Svanholt (SF):

I 1987 kom Brundtlandkommissionen med sin rapport om de truende globale miljø- og ressourceproblemer, hvor der blev foreslået en halvering af CO₂-udslippet. Kommissionens arbejde satte dengang for alvor de store globale miljøspørgsmål på verdens dagsorden.

Derfor og på baggrund af anbefalinger fra den internationale klimakonference vedtog et bredt flertal i Folketinget i april 1990 »Energi 2000« med en målsætning om 20 pct.s CO₂-reduktion inden år 2005 i forhold til 1988-niveauet.

De videnskabelige vurderinger, som kommer fra FN's internationale klimapanel, fastslår nu, at der faktisk er behov for en langt større reduktion af CO₂-udslippet end 20 pct., hvis vi skal kunne bremse de truende klimaændringer. De taler om op til 60 pct. af 1990-niveauet.

Vi er ikke i tvivl om, at vi her står over for helt uoverskuelige problemstillinger, og det kan, hvis vi ikke virkelig gør noget ved det, få vidtrækkende og helt forfærdelige konsekvenser for menneskeheden.

Vi er parate til at gøre noget, og vi mener, det er meget nødvendigt, at vi i Folketinget får en debat om det meget langsigtede perspektiv.

Her i Danmark har vi et meget højt CO₂-udslip pr. indbygger, og det forpligter derfor også i særlig grad til at reducere CO₂-udslippet. Målet må naturligvis være en langt større reduktion, for at vi kan give plads til et større CO₂-forbrug i udviklingslandene. Derfor skal vi – som det ofte er sagt – tænke globalt og handle lokalt.

Her står vi så i begyndelsen af 1995, altså 8 år efter Brundtlandkommissionens rapport og 5 år efter vedtagelsen af målsætningen om 20 pct.s CO₂-reduktion, og skal gøre regnestykket op.

Der er kun reelt nået en CO₂-reduktion på 3 pct. Det er ikke meget. Der er kun 10 år tilbage, til målet på 20 pct. skal være nået. Så det haster nu i høj grad med tilstrækkelige og brugbare virkemidler.

Jeg har naturligvis læst miljø- og energiministerens redegørelse, og det er bestemt ikke opmuntrende at læse den. Det er faktisk ret deprimerende ikke mindst set på baggrund af, at Folketinget allerede i april 1994 kunne konstatere, at de midler, det var besluttet at tage i anvendelse, ikke kunne opfylde målet.

Det er præcis det samme, denne redegørelse siger. Dengang blev der fra den tidligere socialdemokratiske ledede regering givet løfter om, at nu skulle der igangsættes nye initiativer, der virkelig kunne rette op på den skæve udvikling. Den tidligere energiminister sagde, at »Energi 2000« med regeringens forskellige initiativer nu var kommet tilbage på rette spor. Men man kan vel sige, at »Energi 2000« stadig væk er afsporet.

I miljø- og energiministerens redegørelse står der:

»De seneste vurderinger viser, at der mangler 5-6 pct., før målet er i sigte, og usikkerheden omkring gennemførelsen af enkelte af de vigtigste initiativer betyder, at der er behov for nye initiativer.«

Redegørelsen fastslår også, at grønne afgifter på erhvervenes energiforbrug er et helt nødvendigt element i genopretningen, og at afgifter på erhvervenes energiforbrug skal bidrage med en reduktion af CO₂-udslippet på ca. 5 pct. Det er vi i SF helt enige i; det skal blot besluttes.

Der er i øvrigt forhold, som trækker i negativ retning med hensyn til CO₂. F.eks. vil stigningen i energiforbruget for transportsektoren og den almindelige øgede aktivitet i samfundet antagelig medføre større CO₂-udslip. Der kan altså set på den baggrund sagtens være tale om en højere manko end de 5-6 pct. i forhold til CO₂-målet. Med andre ord er der god grund til at stramme meget op på virkemidlerne.

Derfor mener vi i SF, at der er et overordentlig stærkt behov for, at regeringen inden udgangen af 1995 kommer med et forslag til en konkret handlingsplan. I første omgang haster det naturligvis med beslutningen om de grønne afgifter, så de kan træde i kraft allerede fra 1. januar 1996. Men handlingsplanen bør i øvrigt efter SF's opfattelse fortsat sætte på energi-besparelser i alle sektorer og alle led. Man kan sige, at den energi, der er sparet, skal ikke produceres og belaster derfor heller ikke miljøet. Det kan bl.a. ske gennem fastsatte normer for elapparater, takstpolitik m.m.

Men der skal også sættes meget mere skub i vedvarende energi. Vindmølleudbygningen er jo næsten gået i stå, så nye initiativer, der kan sikre, at målet bliver nået, skal frem. Og i biogassen er der helt uudnyttede muligheder, der kan tages fat på. Solvarme kan også inddrages i langt højere grad, og udvikling af solcelleanlæg skal støttes. Udbygningen af kraftvarmeanlæg skal naturligvis fortsætte, men uden kul, og de eksisterende kulanlæg skal afvikles.

Elvarmekonverteringen skal selvfølgelig gennemføres som forudsat. Der er en meget stor CO₂-gevinst, hvis kul bliver fortrængt herved. Transportområdet skal også inddrages. Jeg kan i den forbindelse sige, at SF kommer med en forespørgselsdebat om transportområdet. Det område bidrager med 25 pct. af det samlede energiforbrug. Der må være noget at hente.

Hvis det for alvor skal lykkes at gennemføre den stærkt nødvendige CO₂-reduktion på 20 pct., er det helt afgørende, at folk i hele samfun-

det inddrages aktivt. Her tænker jeg på, at både kommuner, amter og erhvervsdrivende må være aktivt deltagende.

Jeg vil gerne fremhæve det meget flotte arbejde, som nogle kommuner allerede har igangsat med Agenda 21, som er en global strategi for bæredygtig udvikling. Disse kommuner har virkelig taget aftalerne fra FN's konference for miljø og udvikling i Rio i 1992 til sig og har gjort noget ved det. Andre burde følge efter og bør have støtte til det.

Afslutningsvis vil jeg sige, at det, vi i SF gerne vil have ud af debatten i dag – og der kommer jo i øvrigt flere debatter – er, at vi får sikkerhed for, at de 5 pct.s reduktion af CO₂ bliver klaret gennem grønne afgifter, og at den resterende del bliver klaret ved andre og nye initiativer. Jeg har allerede været inde på, hvad vi kan forestille os.

Vi håber, at regeringen i dag vil være i stand til at love, at det også vil blive fulgt aktivt op, sådan at der kan komme en plan inden udgangen af 1995.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Nu har der været mulighed for at høre et par væsentlige – og i hvert fald rent vægtmæssigt betydningsfulde – indlæg fra Socialdemokratiet og SF, og jeg undrer mig over – og jeg har her fået det bekræftet – at energipolitikken tilsyneladende for 90 pct.s vedkommende er blevet en miljølejeplads, og at det arbejde og de opgaver, der løses af aktørerne på energisiden, ikke har hverken hr. Martin Glerups eller fru Anni Svanholts opmærksomhed.

CO₂ skal vi nok få debatteret i løbet af dagen, det er der ingen tvivl om, men jeg mangler altså nogle klare signaler, når vi bevæger os over i det mere energirelaterede.

Der er ikke nogen særlig klare udmeldinger med henblik på den videre udbygning, hvor der nu ligger et andragende om at få lov at opføre Avedøre 2 med et multibrændselsanlæg. Dette unikke koncept, hvor man både kan bruge kulstøv, biomasse, halm, flis, have gasturbiner koblet til og for den sags skyld tage vindmøllestrøm ind, burde tilfredsstillende enhver kritisk miljøpolitiker; om det også tilfredsstillende en energipolitiker, kan vi snakke om. Jeg mangler nogle klare udmeldinger, således at vi ikke herinde er årsag til, at et så miljøvenligt koncept bliver stoppet.

Jeg vil gerne bede om nogle udmeldinger på disse kontante ting, som vi står over for; så skal jeg komme tilbage til elkonverteringen bagefter.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til hr. Hansen-Nord er der at sige, at energien jo er en af de væsentlige miljømæssige påvirkningsfaktorer – om ikke den væsentligste – og derfor er det logisk, at det miljømæssige aspekt, når man diskuterer energipolitik med hensyn til brændselsvalg, med hensyn til emission og med hensyn til CO₂-udslip, vil komme ind i billedet; anderledes kan det ikke være. Derfor er det naturligt, at Miljø- og Energiministeriet er i tæt sammenhæng og faktisk er ét ministerium.

Hr. Hansen-Nord var inde på, om vi skulle til at genoptage a-kraft-debatten. I så fald mener jeg, at vi laver noget, der er modsat en bæredygtig udvikling, og at vi vil påvirke de kommende generationers situation katastrofalt med nogle affaldsproblemer, som vi ikke kan se en ende på. Der har hidtil været enighed i Folketinget om, at vi ikke ville have a-kraft med i vores udbygningsplaner, men Venstre vil måske foreslå, at vi skal have a-kraft med?

Med hensyn til Avedøre 2 har Socialdemokratiet foreslået, at vi foretager en høring, hvor vi får fordele og ulemper ved kraftvarmeudbygningen i hovedstadsområdet og Avedøreværkets opførelse belyst grundigt, før vi tager endelig stilling til det.

Vi er i høj grad tilhængere af, at det er de miljømæssige rammer, der bliver afgørende for, hvilke udbygninger der skal ske inden for energiområdet.

I det hele taget mener jeg – og dér kunne jeg måske være enig med hr. Hansen-Nord – at vi i højere grad skal arbejde os frem mod en ramkestyring, sådan at vi overholder miljørammerne, og så må vi se mere fleksibelt på detailstyringen af sektoren.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Når Peter Hansen-Nord siger, at energiområdet er blevet en miljølejeplads, synes jeg, at Peter Hansen-Nord ...

Formanden:

Hr.!

Anni Svanholt (SF):

... hr. Peter Hansen Nord fuldstændig ser bort fra de alvorlige problemer, vi står over for. Man kan bestemt ikke – og det er jo bekræftet på alle måder af internationale eksperter – diskutere energipolitik uden hele tiden at tænke på konse-

kvenser for miljøet. I alt for mange år har man jo netop ikke tænkt på miljøet.

Nu er det kommet ind også i »Energi 2000«, og det er jo ellers en plan, som Venstre også står bag, og den havde jo netop den baggrund, så jeg forstår ikke helt hr. Peter Hansen-Nords bemærkninger her, hvor han prøver at bagatelisere de problemer, vi står over for.

Med hensyn til Avedøreværket kan det sagtens lade sig gøre at få en klar melding fra SF, for vi mener ikke, at vi skal have nye kulkraftværker i Danmark. Vi bør i det hele taget vurdere grundigt, hvorvidt man kan undgå en sådan udbygning. Det handler om effektivt at sætte ind med energibesparelser og også bruge eksisterende anlæg. En sådan nybygning ville jo i høj grad være med til at cementere vores energipolitik de næste 30 år, for der skal jo være økonomi i værket, og det vil sige, at man vil være bundet af de ordninger. Der har været en vældig debat om kulkraft her i Folketinget – der har vist været adskillige debatter – hvor man har talt om, at nu var det i hvert fald slut, nu var det sidste kulkraftværk bygget i Danmark, nu skulle det være endeligt, og så kommer der alligevel nyt på banen.

Jeg håber naturligvis, at regeringen vil stå fast på den tidligere regerings holdning i det spørgsmål, sådan at kulkraft ikke kommer ind her.

Med hensyn til a-kraften er jeg ærlig talt noget forbavset over, at hr. Peter Hansen-Nord bringer det ind i debatten. Det har vi heldigvis taget afstand fra i Danmark for mange år siden, og i SF mener vi slet ikke, der er baggrund for at tage det op igen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg ved da godt, at a-kraft-debatten er død i Danmark. Det er den desværre. Det er topmål af hykleri at rende rundt og snakke om en stor indsats omkring CO₂ og så ikke ville inddrage atomkraften i den diskussion, men det har CD jo været det eneste parti der har holdt fast i.

Vi ved godt, at vi ikke kan komme igennem med det, og det bliver ikke et hovedpunkt i mit senere indlæg i energidebatten, for atomkraft-debatten er død og borte. Men ville man virkelig gøre noget omkring CO₂, så skulle man rent faktisk koncentrere sig om at få udviklet atomkraft-teknologien, sådan at den bliver endnu sikrere og endnu bedre. Det er der jo en helt religiøs holdning til i dette Ting, så det kommer man

aldrig nogen vegne med, men siges skulle det da alligevel.

Jeg vil godt til det spørgsmål, der kom fra hr. Hansen-Nord om Avedøre 2, sige, at det er min opfattelse, at det bør komme. Det fremgår af Dithmerrapporten, som jeg senere skal sige min uforgribelige mening om. Der anvises det direkte, at af den manko på 15.000 t, der er omkring SO₂'en, vil alene starten på blok 2 på Avedøreværket give de 9.000. Så skal der altså i mine øjne mange meget gode argumenter til for ikke at lave blok 2.

Vi kan selvfølgelig se, hvad regeringen når frem til, men når hr. Hansen-Nord efterlyser en holdning til Avedøre 2, vil jeg sige, at CD støtter, at det bliver bygget. Det skal jeg så i øvrigt udbygge senere, for vi har jo vores specielle holdning til kul osv.

De tal i Dithmerrapporten var da overraskende for mig. Det var overraskende, at det vil have så stor effekt med hensyn til et af de udslip, som vi er så nervøse for. Så vores melding er, at vi håber, det bliver vedtaget så hurtigt som muligt, og at de går i gang med opførelsen så hurtigt som muligt.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vil godt sige tak for et par klare udmeldinger: den negative fra fru Anni Svanholt og den meget positive holdning fra hr. Peter Duetoft. Det lover godt for, at behandlingen af tilladelsen til at opføre blok 2 på Avedøreværket kan gå smertefrit. Jeg gentager, at vi gerne vil medvirke hertil.

Vedrørende a-kraften vil jeg sige, at man selvfølgelig kan kritisere os for, at vi nævner det. Jeg nævner det med en positiv indgangsvinkel og er meget enig med CD's ordfører, hr. Peter Duetoft, når vi diskuterer bygning af sikre og endnu bedre atomkraftværker. Det er jo dér, udbygningen sker på verdensplan. Hele effektudbygningen på verdensplan foregår primært på a-kraft-området, og derfor er det ganske ejendommeligt, at dette højteknologiske land forbliver i den mørke fortid – vel præget af en generation, der havde en særlig holdning til det. Det var måske rimeligt på det tidspunkt, fordi man på det tidspunkt var usikker.

Den usikkerhed er altså i mellemtiden afviklet. Hvis man tør binde an med det og binde det sammen med en CO₂-diskussion, er det jo oplagt. Der er ingen tvivl om, at et enkelt a-kraft-værk kan løse i hvert fald regeringens

problemer. Vi har i øvrigt løst dem, hvilket jeg vil komme tilbage til senere. De problemer, som man påstår man har med henblik på opfyldelsen af målene i »Energi 2000«, kan jo altså løses meget nemt og meget markedsorienteret med et a-kraft-værk. Så jeg har ikke noget at tilføje yderligere om det.

Målsætningen omkring »Energi 2000« er der ingen tvivl om at vi står ved. Jeg vil også få mulighed for senere i dag at bevise, at vi ikke bare står ved den, men at vi også kan opfylde den både med de nuværende og de planlagte midler, man sætter ind for at nå det.

Formanden:

Miljø- og energiministeren med hvad man jo ikke må kalde en kort bemærkning, men jeg tror, det er hensigten.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Jeg skal ikke svare på alle ordførernes indlæg. Jeg vil bare - hvis ikke det forstyrrer billedet for meget - give en enkelt faktuel oplysning om den faktiske behandling af Avedøre 2.

Vi modtog fra Sjællandske Kraftværker i efteråret - jeg tror, det var i september måned - en ansøgning om at opføre den ny blok i Avedøre baseret på et multibrændselskoncept. Det er i øjeblikket til en teknisk og miljø- og energipolitisk vurdering i Energistyrelsen i en dialog mellem Sjællandske Kraftværker og Energistyrelsen.

Samtidig har jeg meddelt, at jeg synes, Folketinget og myndighederne gør rigtigt i at afvente resultatet af den VVM-høring, der skal laves omkring anlægget. Jeg tror, det ville gøre et meget uheldigt indtryk i offentligheden, hvis man bad om offentlighedens deltagelse i den proces, der hedder en VVM-høring, på baggrund af en beslutning, der allerede var truffet i Folketinget. Vi skal være varsomme med at opfordre befolkningen til at deltage og så ikke tillægge det nogen som helst betydning, hvilke holdninger befolkningen har. Derfor er det mig magtpåliggende, at der ikke træffes afgørelse - og jeg gør det i hvert fald ikke i denne sag, hvor der er mange argumenter, som man må tillægge vægt - før vi har resultatet af VVM-høringen.

Hvor hurtigt det kan ske, ved jeg ikke. Københavns Amt, som forestår VVM-høringen, siger, at der vil gå en del tid med det. For mig er det imidlertid afgørende, at der ikke bliver tale om dobbeltbehandling, men at vi undervejs sørger for at få afklaret alle de spørgsmål, der måtte være.

Den tanke, som hr. Glerup var inde på, om at lave en høring til efteråret i Det Enerkipolitiske Udvalgs regi, synes jeg personlig er en fornuftig tanke, som vi meget gerne medvirker til og deltager i; men vi vil altså ikke foregribe beslutningen.

Endelig skal jeg sige, at det er fuldstændig rigtigt, at hvis man opfører værket derude som ansøgt, vil man kunne erstatte både en betydelig emission af svovl og få en reduktion af CO₂ i forhold til den kulkrftbaserede kapacitet, som det kommer til at erstatte.

Sandheden er imidlertid, at erstatter man den med naturgas, er virkningen langt, langt større. Hvor et kulfyret eller kulbaseret kraftværk kan erstatte svarende til 0,8 pct. af den samlede nationale emission af CO₂, altså en ganske kraftig effekt og en god håndsrækning til løsning af vores problemer, vil et kraftværk baseret på naturgas kunne erstatte 1,8 pct. af vore samlede CO₂-emissioner.

Så jeg havde nær sagt, at alle, der har deltaget i debatten indtil nu, har fuldstændig ret. Det gør det jo ikke lettere at træffe afgørelsen til sin tid, men det gør måske, at det er klogt at lytte til befolkningen først.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er hr. Duetofts bemærkninger, hvor atomkraften igen bliver fremhævet, som får mig herop. Jeg mener, at hr. Duetoft fuldstændig lukker øjnene for det affald, der bliver produceret. Jeg vil stærk anbefale, at hr. Duetoft tager på en tur op til Barentshavet oppe ved Murmansk, hvor der er gigantiske problemer med at håndtere affald fra bl.a. gamle atomubåde.

Og så kan man næsten ikke holde ud at tænke på, at der i øjeblikket også bliver produceret utrolige mængder af affald, som til sin tid skal behandles under en eller anden form. Det er altså fuldstændig at lukke øjnene for de problemer, der reelt er.

Med hensyn til Avedøreværket er det jo indlysende, at man skal have respekt for de procedurer, der er i forbindelse med VVM-vurderingen. Men det har dog før været tilfældet her i Folketinget - og helt naturligt også i forbindelse med drøftelse af en energiplan - at man giver udtryk for sin holdning til kul og deslige. Noget andet er at gå mere direkte og konkret ind i behandling af værket. Det må naturligvis vente. Jeg synes i øvrigt, det er glimrende, at der bliver en høring om det.

Men for god ordens skyld mener vi, at det også er vigtigt ved denne lejlighed, når sagen er bragt op, at vi markerer vores overordnede holdning til det.

(Kort bemærkning).

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Miljøministeren har næsten taget ordet ud af munden på mig, for jeg ville også advare mod, at vi kom med klare udmeldinger om Avedøre 2, nu hvor vi faktisk har sat en dyr høringsprocedure i gang. Vi skal selvfølgelig sørge for at lytte til befolkningen og også lytte til de analyseresultater, som man kommer frem til i forbindelse med de procedurer, der er sat i gang.

Vi må spørge os selv, om der overhovedet er brug for at få udbygget med en kulfyret del på Avedøreværket. Er der mulighed for energibesparelser i stedet for? Er der mulighed for at bygge decentrale kraftvarmeværker, hvor vi kan udnytte biobrændslerne? Der er masser af ting, vi er nødt til at overveje.

Personlig vil jeg mene, at der ikke kan være tvivl om, at vi skal væk fra kullene, og det betyder, at hvis der skal fyres med kul på et eventuelt Avedøre 2, skal den tilsvarende kapacitet lukkes ned andre steder.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

I debatten om specielt Avedøre 2 skal jeg sige, at selvfølgelig skal vi ikke træffe nogen beslutninger her, men lige så vel som vi skal høre befolkningen, har det jo også en vis betydning for befolkningen at høre, hvad de politiske beslutningstagere vil. Og hvis man herinde på forhånd har låst sig fast på, at der er nogle ting, man ikke vil, kan de, der planlægger kraftværker, jo også tage dette til efterretning.

For Det Konservative Folkeparti er det, som jeg sagde, et væsentligt led i forsynings sikkerheden, at vi baserer os på mange forskellige typer brændsler. I Det Konservative Folkeparti har vi noteret os, dels at Avedøreværket er et multibrændselsværk, dels at det har til formål at erstatte gamle værker, og når vi får droslet nogle af de gamle værker ned, får vi altså alt andet lige en mindre forurening specielt med svovldioxid, men også på andre områder. Det spiller for os en væsentlig rolle.

Jeg skal sige, at når vi taler om multibrændsel eller vidt forgrenet sikkerhed, betyder det også, at vi ikke, selv om det ikke er vores livret, på

forhånd tager afstand fra vindmøller. Dog kan vi se noget vist mærkværdigt i, at mens vi lægger alle elledninger i kabler, for at man ikke skal kunne se dem, og for at de ikke skal forstyrre udsynet, så plasterer vi landet til med roterende vindmøller. Vi ved også, at der er støjproblemer i forbindelse med vindmøllerne. Men vi vil gerne se positivt også på den type teknologi, ligesom vi ser positivt på biomassebehandlingsplanen, som vi selv stemte for. Imidlertid kender vi også her til problemer med meget store transportudgifter og dermed også miljømæssige omkostninger, som vi skal se på.

Vi vil også gerne gå ind i spørgsmålet om energiafgrøder. Vi tror, det på mange felter kunne være en fornuftigere måde at udnytte vores braklagte marker på.

Vi vil såmænd også gerne se på spørgsmålet om a-kraft, for vi ved jo – det kan vi se af talrige analyser – at de lande, der har mindst CO₂-udslip i denne verden, er de lande, som baserer en del af deres energiforsyning på a-kraft.

Alt, hvad vi laver i denne verden, vil jeg sige til fru Anni Svanholt, producerer jo en vis mængde affald, som man skal håndtere, og at Østlandene har håndteret deres affald umådeligt dårligt er jo ikke ensbetydende med, at vi her i Vesten med vores industri og vores demokratiske sindelag vil gøre det på præcis samme måde, som man gjorde i de østlige diktaturer.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg skal ikke forlænge debatten vedrørende Avedøreværkets blok 2, men på baggrund af det, som miljø- og energiministeren sagde her vedrørende VVM-godkendelse, vil jeg sige, at det kan vi jo ikke – og vil heller ikke – blokere for, men det får mig til at spørge vores minister: Er der ikke en mulighed for, at disse myndighedsbehandlinger kan kobles sammen?

Det er stort set de samme ting, man skal have godkendt, og derfor vil jeg godt høre ministeren, om der ikke er mulighed for at tage nogle initiativer, så denne tidkrævende myndighedsbehandling bliver koblet sammen, således at værker, industrier og andre, som er omfattet af sådanne tilladelser, kan planlægge lidt mere fornuftigt og sikkert, fordi de ved, hvor lang tid det tager at få det behandlet.

Omkring konvertering af elvarme vil jeg da også gerne bede ministeren om at lukke lidt op. Jeg forstår godt, hvad der står i redegørelsen, men jeg må sige, at det er en ganske ejendom-

melig situation, hvis man – og det kan jeg forstå er ministerens agt – vil pålægge elværkerne igennem den IRP-lovgivning, som regeringen fik igennem, og som vi også stemte for i den sidste ende, at finansiere, at de kommer af med deres kunder, som så kan gå over til nogle andre brændsler og dermed lægge nogle flere kroner i nogle andre kasser. Det er dog en helt ejendommelig form for planøkonomi. Jeg må bede ministeren om her fra talerstolen på en eller anden måde at afkræfte, at det skulle blive tilfældet.

Formanden:

Hr. Peter Duetoft og dernæst hr. Martin Glerup for en kort bemærkning. Og så tror jeg, at vi er ved at være tilbage ved ordførerrækken.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det er da rigtigt, at man skal lade høringer osv. køre, ingen diskussion om det, men folketingsmedlemmerne er trods alt også en del af befolkningen, og partierne har vel også ret til at have nogle synspunkter. Jeg tillod mig bare i al stilfærdighed at sige, at med tal, der viser en nedgang på 9.000 t SO₂ ved bygning af Avedøre 2, skal der meget gode argumenter til i en SO₂-diskussion for, at man ikke skal gøre det. Det er nu CD's holdning. Jeg er enig med energi- og miljøministeren i, at naturligtvis skal de dér høringsfaser osv. gennemføres, men det er en politisk udmelding, som jeg synes at vi har pligt til at komme med.

Så vil jeg godt sige: Jeg er nu så glad for SF. Jeg holder så meget af dem, væsentligst fordi de sætter os i relief. Her er der jo en yderst klar forskel i samfundsopfattelse:

SF vil ikke have atomkraft, fordi der ligger nogle russiske ubåde i Barentshavet, som er farlige. Derfor må vi altså ikke få atomkraft i Danmark, og vi skal ikke engang satse på forskning i at gøre den atomkraft, der er, endnu sikrere, end den er i forvejen. Yt med det! Kul er sort og beskidt, og derfor skal vi ikke have kul, selv om det godt nok er det produkt, vi har mest af. Hvor meget er der, til 400 år eller sådan noget lignende? Væk med det! Så er der naturgassen; den kan SF måske leve med, men dér har vi jo heller ikke til så mange år.

Forskellen på SF og CD er, at i modsætning til SF, som glæder sig til den paradisiske dag, hvor vi alle sammen sidder og nørkler i vores småbyer og ikke kan bevæge os væk fra dem og halvfryser, fordi vi nu er blevet åh så miljørigtige, og

kommer hinanden åh så meget ved, for vi behøver ingen vækst, vi kan bare vende tilbage til samfundet, som det så ud for mange, mange år siden, så mener vi faktisk i CD, at det er nødvendigt med en vækst. Vi mener faktisk, det er nødvendigt med et erhvervsliv, der kan fungere, vi mener faktisk, det er nødvendigt med noget transport, og vi mener faktisk også, at det er en del af en velfærd, at man har råd til at opvarme sin bolig. Det samfund ønsker vi. SF ønsker sådan et romantisk, paradisisk samfund, hvor ingen bruger nogen energi, for de har jo fjernet alle de energiresourcer, som overhovedet kan give noget.

Det kan da godt være, at der skal være vindmøller, og det kan godt være, at der skal være solvarme, og biomasseenergi har vi også støttet, men alt det tilsammen kan jo ikke drive et moderne industrielt samfund. Det er dér, SF og CD er fundamentalt uenige: SF tror, at man kan nå et industrisamfund med høj levestandard uden at bruge energiresourcer; men det skal man altså, og det må man så tage konsekvensen af.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Hr. Peter Hansen-Nord stillede mig to spørgsmål.

Det første tror jeg jeg allerede har svaret på, men jeg vil gerne svare endnu en gang – hvis jeg altså har svaret på det allerede, ellers bliver det jo første gang. Det er spørgsmålet om eventuel dobbeltbehandling af ansøgningen, altså først VVM- og så myndighedsbehandling.

Vores bestræbelse går ud på at undgå den situation, og det vil sige, at VVM-høringen bliver sat i gang så hurtigt som muligt, således at den kan forløbe samtidig med Energistyrelsens behandling af Sjællandske Kraftværkers ansøgning om blokken derude. På den måde vil der altså være mulighed for at træffe en beslutning, når VVM-høringen er overstået; så skal man ikke i gang med en fornyet myndighedsbehandling.

Det tager nogen tid. Det er også en meget stor investering. Jeg kan ikke helt huske beløbet, men jeg tror, det er et sted mellem 3,5 mia. kr. og 4 mia. kr., så det er et ganske stort projekt. Man kan sige, som flere ordførere har været inde på i dag, at det er vigtigt at tænke langsigtet omkring det her, og det er også klogt at tænke sig om, når man tænker langsigtet.

Det andet spørgsmål har at gøre med elvarmekonvertering. Det er selvfølgelig rigtigt, som

fru Eva Møller sagde tidligere, at vi ikke får nogen konvertering uden økonomisk incitament eller økonomisk bistand til elvarmekunderne. Den kan fremskaffes gennem rabatter fra varmeværker og naturgasselskaber – og jeg er overbevist om, at det vil de være med til – men derudover vil der være investeringer i selve boligen, når man skal have omlagt til centralvarme, og da mange familier sidder sådan i det økonomisk, at de ikke uden videre kan klare den opgave selv, bliver det nødvendigt, som fru Eva Møller sagde, med et økonomisk incitament.

Op her er så valget, om det skal klares via energisektoren, eller det skal være skatteyderne, der betaler. Jeg forstod, at det var hr. Hansen-Nords opfattelse, at det uden videre skulle være skatteyderne. Så skal vi jo finde beløbet et andet sted; så skal der skræres ned og spares, og som enhver ved, er det ikke nogen nem opgave. Jeg erindrer heller ikke, at det indgik i Venstres og De Konservatives ønsker til finansloven, at der skulle sættes penge af til det her, som jo løber op i adskillige hundrede millioner kroner.

Er det ikke meningsløst at sige, at folk skal betale penge for at miste omsætning, som hr. Hansen-Nord sagde? Det synes jeg han har ret i, men det er jo det, hele begrebet integreret ressourceplanlægning går ud på. Enhver energibesparelse, som elværkerne er forpligtet til at medvirke til og overveje, er jo ensbetydende med, at de mister omsætning. Det er jo den dobbelte rolle, elværkerne har ved både at levere strøm og være en vigtig medspiller, når det drejer sig om at spare på energien.

Vi er endnu ikke færdige med drøftelserne med elværkerne om dette spørgsmål, men jeg skal nok vende tilbage til Folketinget omkring det. Men man skal ikke tro, at pengene kommer ud af den blå luft. Det er kun i Sømandsforbundet, der er folk, som møder andre mennesker med papkasser med penge i. Det gør vi altså ikke her i Folketinget eller i regeringen; vi må tage dem enten det ene sted eller det andet sted.

Opgaven med elvarmekonvertering er helt afgørende, hvis vi skal opfylde målet i »Energi 2000«.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Til fru Eva Møller vil jeg gerne sige lidt om vindmøllerne, for jeg synes ikke, at de udtalelser, fru Eva Møller kom med, skal stå uimodsagt.

For det første har Danmark nogle af verdens bedste – for ikke at sige verdens bedste – vindmøller. Vi har en vindmølleindustri, som beskæftiger 5.000 mand, vi har en stor eksport, og der bliver lavet nogle gode og effektive, støjsvage møller. Omkring støjforholdene er der så skrappe krav til vindmøllerne, at man faktisk ikke kommer ud for støjmæssige problemer med nye møller. Der, hvor man har haft problemer, er med gamle møller, der er opstillet, før de nye og skærpede støjkrav blev stillet; så det er et planlægnings spørgsmål.

Jeg mener, at der sagtens kan planlægges sådan, at vi kan få placeret vindmøller her i Danmark, der kan dække 10 pct. af energibehovet. Vi har gode og store, effektive møller, og kommunerne er i gang med planlægning på dette felt og skal være færdige med det inden sommer. Jeg tror, vi kan få anbragt nogle klynger, nogle parker, rundt omkring, uden at det vil skade landskabet det mindste. Tænk, vi skal kun have gennemsnitlig 3-4 møller pr. kommune for at opfylde kravet om vindkraft. Der er selvfølgelig nogle kommuner, hvor man ikke kan have dem, men der er andre, hvor der udmærket kan placeres en god klynge eller en god vindmøllepark.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det er hr. Duetoft, der kalder mig herop. Det er da rart at høre, at CD er glade for SF. Det plejer vi ikke at høre; vi hører jo oftest, at CD skal holde SF ude, at det er dét, det hele går ud på, så det var da nye toner, det var en venlighed.

Men det, hr. Duetoft her siger, om, at vi nærmest vil komme tilbage til stenalderen, hvis vi ikke går ind for atomkraft og kul, er jo de samme argumenter, som vi hørte, dengang vi havde den store, folkelige debat om atomkraft. Da fik vi at vide, at det ville blive ganske forfærdeligt, og vi ville miste alle goderne, og det ville blive den rene elendighed. Men det skete faktisk ikke, og Danmark er kommet ind i en utrolig god udvikling ved at bruge vedvarende energi. Vi mener også, at der her er et utroligt potentiale.

Vi vil gerne sige med hensyn til vindmøllerne, at de jo netop er det gode eksempel. Det har vist sig – hvad alle de negative ikke troede – at det virkede, og der er en utrolig god produktion, som kan sælges. Derfor er det forbavsende at høre fru Eva Møller sige, at det nærmest er lige meget med de grimme møller, og dem skal vi ikke satse på. Der er i hvert fald et erhvervs-

liv, som lægger utrolig vægt på, at produktionen kan fortsætte, og at der også sker en udvikling på hjemmemarkedet – for det var jo altså oprindeligt hjemmemarkedet, som var basis for den eksport, der i dag er på vindmølleområdet.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er ministeren, der kalder mig herop igen, for jeg vil gerne høre, hvilke tanker miljø- og energiministeren gør sig om omfanget af den konvertering, man nu vil iværksætte.

Det løber mig koldt ned ad ryggen, når ministeren her på talerstolen taler om, at IRP-lovgivningen jo lige netop skulle bruges til, at elværkerne skulle finansiere omlægningen. Jeg mener, at det netop var et meget afgørende element og årsagen til, at Venstre i sidste ende stemte for forslaget, at vi fik pillet den del ud af IRP-lovgivningen, der gik på, at det var ministeren, der skulle bestemme, hvilke redskaber der skal bringes i anvendelse, og jeg vil godt have bekræftet, at loven også administreres således.

Men det kunne være interessant, hvis ministeren ville løfte sløret for, hvad det er for et omfang, vi taler om. Potentialet er jo stort, og det er brugerøkonomisk en meget dårlig forretning. Samfundsøkonomisk kan man lave alle de modeller, man vil – og det gør man også – og så kan man selvfølgelig få noget af det til at se tilforladeligt ud, men jeg vil gerne være med til at regne på nogle af de nationale regnskaber, man opstiller for at få det her fordøjet.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Nu er det jo således, at man ofte kun hører det, man vil høre. Jeg skal især til fru Anni Svanholt, men også til hr. Martin Glerup sige, at jeg i mit første indlæg sagde, at det var vigtigt for Det Konservative Folkeparti, at vi brugte et bredt udsnit af de mulige energikilder, og at jeg i mit andet indlæg sagde, at det var sådan for Det Konservative Folkeparti, at der ikke var noget, vi tog afstand fra. Vi var også indstillet på, at vindmøller skulle bruges, selv om de havde nogle negative virkninger, som jeg så nævnte.

Jeg vil stadig væk stå fast på, at Det Konservative Folkeparti ønsker et bredt udbud af energikilder, herunder altså også vindmøller. Vi er faktisk ikke så frelst, at vi tør sige nej til noget som helst på dette område.

Jeg skal så sige til energiministeren, at det for mig at se er således, at der er en vis forskel på,

om man som selskab mister omsætning, fordi forbrugerne sparer af den ene eller den anden grund – enten fordi de bliver tvunget til det, eller fordi de bliver motiveret til det – eller man helt kontant mister sine kunder, fordi de går hen i naboforretningen. Jeg synes, at selskaberne har været utrolig fair i relation til at bakke de kampagner op, som vi herindefra har ønsket for at spare på el. Det har de gjort, men at de nu også skal betale for at miste deres kunder, det gør for mig trods alt en forskel.

Jeg skal i øvrigt spørge ministeren, da det jo er en del af opfyldelsen af handlingsplanen for at nedbringe CO₂-udslippet, hvor mange af vore nabolande der faktisk når målsætningen med at nedsætte CO₂-udslippet. Danmark står jo kun for 0,5 pct. af CO₂-udslippet. Mig bekendt har Tyskland sagt, at de har brugt alle deres penge på at genforene Øst- og Vesttyskland og derfor ikke har mulighed for at nå målsætningen, og Sverige har sagt, at hvis de skal afvikle atomkraften, hvad vi jo fra dansk side er meget interesseret i, har de heller ikke en jordisk chance for at nå målsætningen. Det er dog lidt interessant i denne debat om, hvorvidt vi absolut skal være klassens duks og være mere end på forkant med målsætningen.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg vil godt sige til SF's ordfører, at vi altid har været glade for SF, fordi de er venlige mennesker og altid gør et meget seriøst og godt stykke arbejde; men på 99 pct. af alle politiske områder er vi uenige med SF og vil derfor gøre alt, hvad vi kan, for, at det danske samfund udvikler sig i en anden retning end den, SF ønsker; og de to ting er der faktisk ingen modstrid imellem.

Dernæst vil jeg sige, at jeg jo også i min første korte bemærkning erkendte, at der her i Folketinget ikke er et flertal for atomkraft; tværtimod cementseres flertallet imod mere og mere, selv om der kunne være meget gode argumenter for noget andet, og i den folkelige debat gælder jo det samme. Derfor har jeg ikke stået her og sagt, at det vil være muligt at gennemføre atomkraft i Danmark – og det kan jeg så beklage, men det er det altså ikke – og derfor vil jeg ikke nævne det i min kommentar til redegørelsen. Og det er bestemt heller ikke et af de punkter, vi har krævet skulle med i et regeringsgrundlag, for vi vidste, at der ville være et flertal imod det.

Men så er der vel grund til at sige pænt tak til svenskerne, fordi de har atomkraft, for sand-

heden er jo, at en god del af den danske energi kommer fra Barsebäck. Hvad skulle vi have gjort i Danmark, hvis Barsebäck ikke havde eksisteret, sådan at vi kunne købe energi til en rimelig pris derovre, når vi ikke selv kan producere energi nok?

Det er så let at stille sig op og sige, at Danmark er et atomkraftfrit område, men man vil jo ikke tage konsekvensen og sige: Så vil vi heller ikke importere noget af den energi, som er lavet på atomkraft, så vil vi til gengæld lave vores samfund om og få et lavere industrielt niveau, et lavere levestandardniveau og betale prisen for vores egen hellighed.

Det ville vi jo ikke, og derfor er det en kendsgerning, at det altså er atomkraften i Sverige, der har været med til at sørge for, at alle de ulykker, man talte om i atomkraftdebatten i Danmark i sin tid, ikke er sket. Uden svenskerne og Barsebäck havde det stået skralt til i vores eget land.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):
Det er risikabelt at gå ind og svare på spørgsmål undervejs i debatten, for man risikerer at bidrage til en foregribelse af emner, som vi jo ifølge Folketingets lange dagsorden for i dag kommer til på et senere tidspunkt. Derfor vil jeg undlade at svare detaljeret på fru Eva Møllers spørgsmål nu. Det er et centralt spørgsmål, men jeg kommer tilbage til det.

Jeg kan sige, at fru Eva Møllers oplysninger om Tyskland ikke er rigtige. Faktisk har de sat sig mere ambitiøse mål, end vi har, med hensyn til CO₂-udslip.

Når Danmark i øvrigt har en særlig forpligtelse, er det, fordi vi er det EU-land – eller i hvert fald er blandt de EU-lande – som har den største CO₂-emission pr. indbygger overhovedet, og hvis man, om jeg så må sige, taler om dukse og dumpekandidater i denne forbindelse, er det vel sådan, at der påhviler den, som bruger mest, en særlig forpligtelse til at gå foran.

Jeg skal svare på spørgsmålet fra hr. Hansen-Nord og sige, at loven, som den er formuleret i øjeblikket, efter min opfattelse ikke giver hjemmel til, at man kan pålægge elværkerne at betale tilskud. Det kan jeg svare. Jeg mener, det er en naturlig del af processen, men hvis dette skal gennemføres, skal der skabes en hjemmel i forhold til loven.

Når den i sin tid blev taget ud, var det, fordi elværkerne sagde, at de selv kunne klare disse opgaver. Hvis det imod mit håb og min forvent-

ning ikke skulle vise sig at være tilfældet, ja, så må Folketinget jo tage stilling til, om man ønsker at give miljø- og energiministeren – altså mig – den hjemmel eller ej. Det vil altså sige, at sagen under alle omstændigheder kommer tilbage til Folketinget, og der bliver ikke noget magtbud. Jeg synes imidlertid, jeg skylder elværkerne, at vi gør disse forhandlinger færdig, før jeg kommer tilbage med en eventuel indstilling til Folketinget.

Vi er nødt til at gøre det attraktivt at konvertere fra elvarme til andre former for opvarmning, hvis vi skal opfylde vores fælles energipolitiske mål. Især er der et antal tusinde forbrugere – jeg tør ikke sige nøjagtig hvor mange tusinde – hvor det er helt oplagt at gennemføre denne konvertering meget hurtigt.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Jeg kan nærmest forstå på hr. Duetoft, at CD varmt vil anbefale svenskerne, at de i hvert fald ikke nedlægger Barsebäck. Det var jo virkelig en forsvarstale for Barsebäck, der her blev holdt.

Vi er godt klar over, at man også i Danmark får noget el fra Barsebäck, men jeg mener netop, at vi i Danmark skal arbejde på at undgå det.

Selvfølgelig skal vi arbejde stærkt for, at Barsebäck bliver nedlagt i overensstemmelse med beslutningerne her i Folketinget. Skal jeg forstå hr. Duetofts udtalelser om Barsebäck sådan, at CD måske har ændret opfattelse og ikke står ved det, man tidligere mente? Mig bekendt var CD enig i, at man skulle arbejde for det.

Det er og bliver et gigantisk problem specielt for københavnerne og især, hvis der sker en ulykke på Barsebäck.

Formanden:

Så er det hr. Kim Behnke som ordfører.

Kim Behnke (FP):

Da vi fik ministerens redegørelse i december måned, kunne man for alvor se, at der mere var tale om en redegørelse fra miljøministeren end fra energiministeren. Energiredegørelsen adskiller sig i år fra de tidligere års energiredegørelser ved, at de fleste bemærkninger drejer sig om den miljøpolitiske del af energipolitikken og ikke om selve de energipolitiske temaer. Derfor har de mange korte bemærkninger jo været en fryd, for nu har vi også fået en debat om en række af de energipolitiske temaer, som står øverst på dagsordenen.

Det, der bekymrer mig lidt i den måde, regeringen fører energipolitik på, er, at man efterlader det indtryk hos befolkningen, at man forsynder sig ved at bruge energi. Selvfølgelig skal det at bruge energi blive lagt for had, og det er forkert. Vi bor et sted på jorden, hvor der er vinter en stor del af året, og man har brug for opvarmning og lys. Og endnu vigtigere: Vi har brug for procesenergi. Hvis vi skal have sat mennesker i arbejde, må vi være opmærksomme på, at for hver, der kommer i arbejde, kræves der altså energi både til opvarmning og belysning og til selve produktionen.

Derfor kommer vi ikke uden om, at vi skal bruge energi i de kommende år, og vi skal bruge endnu mere energi. Det, der så må være opgaven, er selvfølgelig at fremstille den energi så miljørigtig som overhovedet muligt, for ingen er jo interesseret i at belaste vores miljø unødigt.

Og dér synes jeg nok, at de bemærkninger, der har været om den eventuelle nye blok, Avedøre 2, er interessante. De er interessante, al den stund vi rent faktisk kunne opnå en række af de miljøforbedringer, man ønsker, ved at satse på at lave forbedringer på de store enheder.

Den debat, der netop har været omkring elvarmen, viser, at de mennesker, der bruger elvarme, i den grad vil blive udsat for klapjagt i de kommende år. Disse mennesker ville i al fredsommelighed kunne forbruge deres elvarme uhindret, hvis man sørgede for, at den el, der skulle bruges til varmeapparaterne, var fremstillet miljørigtigt.

Vi kunne lave miljøforbedringer på de store enheder frem for at gå ud og regulere så voldsomt i den enkelte privatøkonomi. Uanset om der bliver givet tilskud og subsidier, hvad enten de er offentlige eller kommer fra elværkerne, betyder det altså også en belastning for den enkelte familie. Vi skal huske på, at mange af de mennesker, der bruger elvarme, bor i områder, hvor der ikke er fjernvarmeadgang, og hvor der ikke er naturgasadgang. De bruger elvarme, fordi det er den energiform, der er mest hensigtsmæssig for dem. Så lad os fremstille strømmen til dem på en miljørigtig måde, nemlig ved at lave miljøforbedringerne på de store enheder, hvor der er afgørende og målbare resultater.

Det er også meget lettere at følge op på de handlingsplaner, der er, hvis det kun er på nogle få store enheder, man skal sikre sig, at miljøbelastningen bliver overholdt, frem for at skulle gå ud og måle på hvert enkelt oliefyrtårn og hver enkelt industrivirksomheds udledninger.

Det leder mig over til den diskussion, der var omkring Avedøreværket. I Fremskridtspartiet er vi af den opfattelse, at det under alle omstændigheder vil være en god idé for Danmark at få bygget et multibrændselsanlæg. Der skal i de kommende år i Baltikum og i hele det tidligere Østeuropa ske en kraftig modernisering og udbygning af energiforsyningen, og i den forbindelse vil det være en god idé at have et tip-top moderne demonstrationsanlæg i Danmark. Om det så lige skal stå i Avedøre, kan vel diskuteres. Dér vil jeg erklære mig enig med både hr. Martin Glerup og ministeren i, at det vil være en god idé, om man til efteråret foretager en høring her i Folketinget og får vendt argumenterne for og imod.

Et emne, som har været meget lidt inde i debatten i dag, er forholdene i Nordsøen. Vi venter spændt på at se, hvad resultatet af 4. udbudsrunde bliver. Vi håber, der bliver givet nogle tilladelser, for vi har alle en interesse i, at der bliver søgt noget mere i Nordsøen, sådan at vi forhåbentlig kan få vores ressourcer derude forøget.

Derudover glæder vi os til, at vi kan se frem til, at der bliver flere leverandører. DUC med A.P. Møller i spidsen har jo i ganske mange år haft monopol på at levere energi fra Nordsøen. Vi ser frem til, at der kommer flere leverandører, sådan at vi får mulighed for at sammenligne kvaliteten, og endnu mere ser vi frem til en bedre forhandlingsituation.

Men vi skal også passe på, at vi ikke går hen og gør livet så surt for dem, der arbejder på Nordsøen, at de ikke længere ønsker at være der, eller der ikke længere er økonomi i det. Derfor må vi i behandlingen af den ny undergrundsløst, som i øjeblikket er til forhandling i Folketinget, sørge for, at vi ikke kommer til at genere parterne på Nordsøen, sådan at vi forskertser nogle muligheder.

Den energiforsyning, vi får fra Nordsøen, er vi alle sammen glade for. Vi har en meget høj forsyningssikkerhed i Danmark, og vi kan hver eneste dag glæde os over, at vi får naturgas og olie. Det havde vi ikke fået, hvis der ikke var nogle private investorer, som havde turdet foretage de nødvendige investeringer, og det kan ikke nytte noget, at man nu ser bort fra de investeringer og ud fra en øjebliksbetragtning siger, at nu har vi ændret politiske signaler, og derved lægger de mennesker for had, som har sørget for den danske energiforsyning i mange år.

Med hensyn til biobrændslerne bekymrer det os lidt, at man i Miljø- og Energiministeriet ikke er mere opmærksom på det faktum, at der i øjeblikket foregår en helt unødigt transport af biobrændsel. Hvis man vil snakke trafikpolitik, er det dårlig trafikpolitik, at det ene lastvognslæs efter det andet kører biobrændsel rundt i Danmark. Lad os dog bruge biobrændslet dér, hvor det er. Lad os brænde det af og få fjernvarmen og strømmen dér, hvor biobrændslet er, frem for at fylde det på lastvogne og lade det suse rundt på de danske landeveje.

Jeg glæder mig personligt som århusianer over, at man har afvist at brænde biobrændsel af på Midtkraft i Århus. Selv om Århus har Den Gamle By, er der ingen grund til, at gaderne ligefrem flyder med halm og efterlader et indtryk af, at man er kommet til et landsbyområde. Det ville være konsekvensen af at køre biobrændsel til afbrænding i Århus. Brug brændslet dér, hvor det bliver fremstillet, så vi har så kort en transport som overhovedet mulig. Det må også ud fra et miljøregnskab være det bedste.

Propos miljøregnskab må jeg indrømme, at vi nærmest troede, det var en vittighed, da vi fik at vide, at nu skulle man i Nordsjælland til at tilbyde skrabeel eller økologisk strøm, og at det skulle være noget, der var fremstillet på vindmøller. Mennesker, der kan formulere den slags, ser fuldstændig bort fra, at de vindmøller, der producerer den strøm, er fremstillet af glasfiber og andre materialer, og at den fremstillingsproces altså også må indgå i miljøbetragtningerne.

At bilde folk ind, at de kan tegne kontrakt på at få leveret økologisk strøm, er ganske absurd. Den eneste form for økologisk strøm, vi har i øjeblikket, er den, som bl.a. er med til at oplyse salen her. Den får vi fra Sverige, og den er fremstillet på atomkraftværker eller vandkraftværker. Der kan man tale om økologisk strøm.

SF, som gerne vil være modstander af atomkraften – og er velkommen til at være det – tager også rigeligt for sig af den strøm, som vi får leveret billigt og miljørigtigt fra svenskernes atomkraftværker. Men hvis vi skulle have forsynet os selv med den strøm, hvis danske kraftværker skulle fremstille de mængder strøm, som vi køber fra svenske atomkraftværker, havde vores CO₂- og SO₂-regnskab set ganske anderledes ud i dag.

Dermed siger vi ikke, at vi skal have atomkraft i Danmark. Vi har den holdning, at det kun skal ske, hvis vi kan indføre det ved en folkeaf-

stemning, og vi erkender, at svaret ville blive nej. Men lad os ikke underkende den miljøfordel, Danmark har haft af, at vi har kunnet få økologisk strøm fra svenske atomkraftværker.

Vi mener, at der i debatten om vindmøller skal lægges mere op til, at man stiller vindmøller op de steder, hvor folk gerne vil have dem, f.eks. ved Bønnerup Strand, og lader være med at tvangstoppe dem de steder, hvor folk ikke vil have dem, f.eks. ved Tunø Knob. Der er ingen grund til at lægge vindkraften for had ved, at man tvinger nogle vindmøller op et sted, mens man andre steder, hvor man gerne vil have vindmøller, ikke kan få lov at få dem.

Så skal jeg sige noget om DONG, som jo også er en del af denne debat. Vi glæder os over, at DONG er begyndt at få overskud, men vi adværer mod, at det overskud skal bruges til at udvide DONG's aktivitetsområde. DONG er nu efterhånden ude i aktiviteter, som i sin tid slet ikke var med i forudsætningerne for lovgivningen om DONG, og derfor må det overskud, der er, primært gå til at få nedbragt milliardgælden. Vi ved godt, at man begynder at hævle af, men der er dog trods alt stadig væk 7 mia. kr. at hævle af på. Så lad DONG bruge overskuddet til at få gælden betalt tilbage frem for at gå ud og entrere med aktiviteter, der slet ikke ligger i DONG's regi.

I den forbindelse må vi også minde om, at Danmark er ved at opnå en ganske kraftig afhængighed af et enkelt brændsel, nemlig naturgas. Vi skulle nødig komme i den situation, at vi på et tidspunkt må fortryde, at vi har gjort os så afhængig af naturgassen, på samme måde, som vi i 1970'erne fortrød vores afhængighed af olien.

Til sidst vil jeg sige noget om planerne for det indre energimarked. Vi ved godt, at tingene tager lang tid, men vi efterlyser, at Danmark på det punkt er parat til at gå foran. På alle andre punkter i EU vil Danmark altid gerne gå foran, men på dette punkt slæber vi ikke alene bagefter, vi holder i bremsen og prøver at forhindre en fornuftig udvikling. Vi efterlyser, at den danske regering aktivt går ind og sørger for at medvirke til at få omstillet den danske energisektor, så den er klar til det indre energimarked, frem for at vi lever med en strudsepolitik, hvor vi håber på, at det nok alligevel ikke kommer til at ske.

Til allersidst: Jeg har ikke sagt noget om hele diskussionen om miljø, CO₂ osv. endnu, fordi det er punkter, der kommer senere på dagsordenen.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vender lidt tilbage til emnet fra før.

Ministeren var så venlig at nævne, at elvarmekonverteringen omfatter nogle tusinde – jeg kan ikke huske, om det var nogle få tusinde – boliger. Så er galskaben altså begrænset i det konverteringsprojekt, man er i gang med. Det hilser vi med nogenlunde tilfredshed.

Det, der også bringer mig herop, er hr. Kim Behnkes kritik af økoel, hvor jeg har tilladt mig at være begejstret for ideen. Jeg er fuldstændig klar over, at de betragtninger, hr. Kim Behnke kommer med, er korrekte. Jeg opfatter det mere på den måde, at man kan inddrage forbrugere og få målt forbrugernes miljøindstilling til, i hvilken retning planlægningen af kommende værker skal gå, hvad man skal lægge vægt på, og hvad elværkerne i deres udbygning skal sætte mere på end andet. Jeg skal ikke endnu en gang fortælle om det fortræffelige koncept vedrørende multibrændselsanlæg, som Avedøreværkets blok 2 er tiltænkt, men jeg synes, det hænger godt sammen.

Der er noget andet, jeg på baggrund af hr. Kim Behnkes indlæg savner svar på. Vi ved, at der er et CO₂-regnskab mellem Sverige og Danmark, og at vi henholdsvis importerer og eksporterer strøm, og jeg vil gerne spørge ministeren: Er det sådan, at vi i den buket af muligheder for at begrænse CO₂'en herhjemme også kan få etableret et CO₂-regnskab med Sverige? For så kan man jo bare koble en kulkraftblok fra herhjemme og købe a-kraft. Så har vi sådan set løst vores – eller regeringens, vil jeg hellere sige – CO₂-problemer.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Jeg synes ikke, det skal stå uimodsagt, når det hævdes, at Danmark er afhængig af a-kraftproduceret el fra Barsebäck. Danmark er fuldt ud i stand til at producere den elmængde, vi skal bruge i Danmark. At vi har en udvekslingsaftale med Norge og Sverige, hvor vi eksporterer til dem og omvendt, synes jeg ikke at man skal misbruge til at sige, at vi er afhængige af a-kraftproduceret el.

Sandheden er, at svenskerne har købt sig ind på Asnæsværket for at have en forsyningssikkerhed ad den vej. Man burde egentlig være glad for det samarbejde, der kan etableres mellem de nordiske lande og de baltiske lande og andre, så vi ser det i en større sammenhæng, og

så vi får den optimale energiudnyttelse af vandkraft og af kraft, der er produceret på anden vis. Navnlig er det vigtigt, at vi får den vedvarende energi placeret rigtigt ind.

Vi har ikke noget imod, at folk bruger energi. Det er en helt naturlig ting, og det skal man ikke have dårlig samvittighed over. Det skal bare være en energi, der er produceret på et bæredygtigt grundlag, og dér har vi her i Danmark et udmærket koncept med kraftvarme, en masse gode vindmøller, biogasanlæg osv.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Kim Behnke fik vist nok gjort atomkraften økologisk – eller var det en fortalelse? Det er meget vanskeligt at forestille sig, at a-kraft skulle være økologisk. Det kræver i hvert fald lange udredninger.

Der er ingen tvivl om, at der er god grund til at udnytte den vandkraft, der er i de nordiske lande. Det er jo sådan, at der også i Norge faktisk er overskud af el produceret på vandkraft.

Vi mener i øvrigt, at det er meget, meget fornuftigt med et samarbejde mellem de nordiske lande, således at man kan udnytte de muligheder, der er. Vi mener også, at de nordiske lande har et stort ansvar med hensyn til at få afviklet de umulige og usikre atomkraftværker i de baltiske lande. I den sammenhæng bør man også drage gassen ind. Der er rigelige mængder gas i Norge, der er utrolige mængder gas i Rusland, så samlet kunne man godt finde en løsning, hvor man sætter på energibesparelser og alternativ energi, så vi kunne komme af med atomkraftværkerne. Vi behøver ikke at være afhængige af dem. Vi bør have som mål, at de ikke skal eksistere i Norden.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Først til hr. Hansen-Nord, der ønskede at bruge den økologiske strøm fra vindmøllerne til at få testet forbrugernes vilje til at betale den merpris, der er.

Jeg synes, det er bedre at gå en anden vej i stedet for at bilde forbrugere ind, at den strøm, der er i ledningen, kommer det ene eller det andet sted fra. Den strøm kan lige så godt være fremstillet på et osende kulkraftværk, som den kan komme fra en vindmølle. Man bilder folk ind, at man kan skelne strømmen; det kan man reelt ikke.

Men det, der var bedre at gøre, og som folk kunne have glæde af, var at bruge den nye teknologi til, at man i hver enkelt husstand kunne have en differentieret strømpris, så folk fik billigere strøm om natten. Ligesom store industrivirksomheder i dag kan lave aftaler om det, kunne forbrugerne lade opvaskemaskiner, vaskemaskiner, tørretumblere, og hvad man ellers har, køre om natten, hvor strømmen er billigere. Det ville ændre folks adfærd, når man kunne mærke det i privatøkonomien.

Så til hr. Martin Glerup, der spørger, om det nordiske samarbejde ikke er godt. Jo, og hurra for det. For havde vi ikke haft det nordiske elsamarbejde, havde vi i Danmark skullet brænde betydelig mere kul af for at fremstille den strøm, vi ellers har kunnet købe billigt på svenske atomkraftværker og på norske hydrokraftværker.

Men at tale om, at vandkraften skulle være speciel økologisk – det er jo ikke tilfældet. Det kan den være, når vi kigger fra Danmark, men jeg skulle hilse og sige fra samerne og fra andre i det nordlige Norge og det nordlige Sverige, hvor der i den grad har været indgreb i kæmpestore naturområder for at lave hydrokraftværker, at de ikke synes, at det er særlig økologisk eller naturfornuftigt at bygge hydrokraftværker, tværtimod.

Jeg skal sige til fru Anni Svanholt, at det var ingen fortalelse, når jeg kaldte a-kraften for økologisk, for det er den form for energifremstilling, hvor der er mindst emission af nogen art. Vi får lidt affald i nogle tønder, og det kan vi stille hen. Vi ved alle sammen, at det står der, men det ødelægger ikke vores natur. Vi kan fortælle vores børn og børnebørn, at der står nogle tønder, de skal holde sig fra. Men har vi smadret naturen og luften omkring os, har vi gjort ubodelig skade.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vil godt sige til hr. Kim Behnke vedrørende skrabestrøm, økostrøm og vindmøllestrøm, at jeg altså ikke kan komme uden om, at det er en god idé i den forbindelse at lade kunderne selv fortælle, hvad de vil betale for strømmen.

Det er i øvrigt sådan, at det næsten altid blæser et eller andet sted i Danmark, så når der bliver etableret et kabel over Storebælt, kan der stadig væk komme vindmølleel på nettet.

Men for at holde os til det saglige synes jeg altså, det er en god idé, at kunderne kan få en

menuseddel ud og selv vælge, om de vil betale merprisen for vindmølleel, for biomasseel, for naturgasel, for kul, eller hvad det nu måtte være. Jeg synes, det er et godt signal, og det er noget, der kan engagere befolkningen. Skal vi løse store miljøpolitiske problemer – og det skal vi i fremtiden – er det meget vigtigt for Venstre, at befolkningen føler sig engageret i det, vi laver. Det er forklaringen på, at vi er begejstret for ideen.

Formanden:

Herefter er vi tilbage i ordførerrækken.

Elsebeth Gerner Nielsen (RV):

Jeg vil starte med at kommentere hr. Kim Behnkes indlæg og sige, at jeg er glad for, at a-kraften ikke har nogen strålende fremtid for sig, og jeg er sikker på, at ofrene for Tjernobyl-katastrofen ikke er enige i, at a-kraften er en økologisk energiform.

Men lad mig starte et helt andet sted. World Watch Institute's seneste rapport vedrørende verdens tilstand er netop udkommet på dansk, og heri får vi endnu en gang bekræftet, at økosystemerne er på sammenbruddets rand. Verden mangler vand og om kort tid også mad til den stadig voksende befolkning, og samtidig bruger vi løs af de ikkefornybare energiressourcer.

Hvis man skal opsummere rapportens budskab, er det meget enkelt. Vi i den vestlige verden, dvs. den rige del af verden, har ansvaret for klodens fremtid. Vi kan ikke regne med, at kineserne eller f.eks. de tidligere østeuropæiske lande udviser den store forsagelse for at sikre fortsættelsen af vores eget overforbrug.

Jeg vil godt minde om, at 1/3 af verdens ressourcer bruges af 1/3 af verdens befolkning. Derfor er vi i Det Radikale Venstre stadig stolte over at være det første land i verden, som lavede en energiplan, hvis mål er at nedbringe CO₂-udledningerne og de afledte miljøvirkninger af energiforbruget. Vi er også stolte over de resultater, som Danmark trods alt har nået f.eks. omkring udviklingen af vedvarende energi.

Når man så læser energiredegørelsen, er der desværre mindre at være stolt af. Vi er langt fra at nå vores mål. De øvrige ordførere har allerede været inde på nogle af hovedproblemerne, og dem er der ikke grund til at gentage her. I stedet for at sætte sig ned og græmmes over den manglende sammenhæng mellem den reelle udvikling og de opstillede mål, er tiden nu til at

få diskuteret, hvordan vi kommer videre, hvordan vi får udviklet de redskaber, som er på højde med de målsætninger, vi har.

Væksten er positiv, bl.a. fordi den giver os et økonomisk spillerum. På sigt drejer det sig imidlertid om at få drejet væksten, så den ikke baseres på et voksende energi- og ressourceforbrug. Det gælder om at få en positiv udvikling i økonomien på et bæredygtigt grundlag, og det sidste betyder, at der skal bruges meget mindre fossil energi, færre råstoffer og mindre materiale i det hele taget. Man kan også sige det på den måde, at det drejer sig om at få meget mere ud af hver enkelt kWh og hver enkelt kalorie, end vi gør for øjeblikket. Samtidig skal vi fremme brugen af den levende energi, vi skal fremme brugen af en absolut fornybar ressource, nemlig den menneskelige arbejdskraft, det levende arbejde.

Denne overgang fra at bruge løs af den fossile energi til i stedet for at bruge mere levende energi mener vi skal fremmes via en økologisk skattereform, hvor vi hæver afgifterne på ressourcer til fordel for lavere afgift på det levende arbejde, på den levende energi. Det vil sige, at indkomstskatterne på sigt skal sænkes.

For at fremme såvel den nødvendige teknologiske udvikling som det holdningsskift, der er brug for, er det også nødvendigt at bruge markedsmekanismen. Vi har et politisk ansvar for at sørge for at værdisætte de miljødækkende, de eksterne udgifter ved vores produktion og levevis, som markeds kræfterne ikke af sig selv værdisætter.

Med andre ord: Vi skal sørge for at integrere miljøomkostningerne i markedspriserne, så vi ikke bare sender en ubetalt økologisk regning videre til fremtidens generationer. Derfor er de igangværende forhandlinger om grønne afgifter af største betydning for vores muligheder for at leve op til det politiske ansvar i forhold til miljøet.

Der er selvfølgelig også brug for andre regeringsinitiativer, og dem vil jeg gerne komme ind på i forbindelse med den forespørgsel, som SF har stillet om spørgsmålet.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.00.

Mødet udsat kl. 11.50.

Mødet genoptaget kl. 13.00.

Forhandlingen genoptoges.

Bent Hindrup Andersen (EL):

I Enhedslisten mener vi, at når man skal vurdere den eksisterende energiplan, »Energi 2000«, er det vigtigt at se, i hvilket perspektiv den indgår, at lægge et noget mere langsigtet syn til grund for vurderingen af, i hvilken retning man eventuelt skal korrigere planen, og hvordan man skal kunne opnå at opfylde dens mål.

Vi er enige i, at man skal opfylde målene i energiplanen ved at gå efter den skitserede CO₂-reduktion. Vores udgangspunkt for sådan en energiplan er et økologisk syn på energien. Det indebærer, at det er de vedvarende energikilder som sol-, vind- og bølgeenergi, der er de strategiske forsyningskilder, idet disse er de eneste, der ikke griber ind i det globale økosystem.

En omstilling af det nuværende system til et økologisk energisystem indebærer derfor på meget lang sigt efter vores opfattelse en total afvikling af de fossile brændsler, kul, olie og naturgas. Vi vil her ikke gå nærmere ind på beskrivelsen af, hvad der er i vejen med de fossile brændsler. Vi vil henvise til de talrige rapporter, der er om, hvordan de f.eks. er med til at opbygge drivhuseffekten.

Det er også vigtigt at se på den langsigtede energiplan, for de store energiselskaber træffer i dag beslutninger, der binder Danmarks energiforsyning over 50 år frem i tiden. Vi mener, at der er en del ting, der trænger til en revidering, bl.a. spørgsmålet om opfyldelsen af målsætningen indtil år 2000 og indtil år 2005.

Den langsigtede plan har vi fremlagt, en energiplan, som vi havde håbet var kommet først til debat i dag, og hvormed vi har lagt op til en diskussion om, hvordan energiforsyningen skal ske i år 2030. Det kommer som et senere punkt på dagsordenen i dag. Vi har bl.a. udarbejdet en energiforsyningsplan, som viser, at det kan lade sig gøre at basere forsyningen på de kilder, jeg nævnte før.

Vi har ved Energiudvalgets besøg hos henholdsvis DONG og Elkraft fået nogle oplysninger, som jeg synes er lidt rystende, når man skal vurdere, hvordan forsynings selskabernes rolle er i opfyldelsen af »Energi 2000«.

På DONG fastholder man – hvad der jo er rigtigt nok – at det er et 100 pct. statsligt ejet aktieselskab, som følger en politik, som et hvil-

ket som helst andet børsnoteret aktieselskab vil følge, og vi fik at vide, at de gik og håbede på, at det blev rigtig koldt, så de kunne sælge en masse energi.

På Elkraft fik vi orientering om, at de håbede, at det gik galt med vandforsyningen i Norge og Sverige, sådan at de kunne sælge noget elkraft til dem – elkraft fremstillet i Danmark på basis af fossil energi.

Det er utroligt – når man har så store selskaber, der har så stor betydning for den egentlige CO₂-belastning – at de fører en sådan politik. Derfor må et af elementerne være at begynde at gribe ind over for de forhold, hvis der skal være nogen som helst sammenhæng i, at vi går og bestræber os på at få almindelige forbrugere til at reducere forbruget, samtidig med at de store energiselskaber fører en politik som den, jeg skitserede før, og som bestemt ikke har til formål at fremme en reduktion af den fossile energi.

En anden ting, som vi også synes skal ind i billedet, er, at når man kigger på den meget langsigtede energiplan, den, vi kalder »Økologisk energiplan 2030«, så ser man, at vi har lavet den, uden at biomassen og bioenergien spiller nogen afgørende rolle. Det er, fordi en økologisk omlægning af f.eks. jordbrug og skovbrug efter vores opfattelse betyder, at der ikke bliver ret meget tilovers til at brænde af. Hvis man skal opbygge humus, skal man have kulstoffet tilbage i jorden. Det gælder både i skovbruget og i jordbruget.

En anden lille pointe er, at med den måde, man driver landbrug på i dag, nedbryder man humus i jorden, og når der nedbrydes humus, frigøres der CO₂. Derfor kunne vi egentlig godt tænke os, at det blev inddraget i vurderingen af, hvordan vi er med til at udfase CO₂-virkningen, når vi samtidig nedbryder humus.

I den plan, vi foreslår, opbygger man humus i stedet for, og når man opbygger humus, bindes der CO₂, indtil det når en balance. Det er klart, at når humusen er opbygget, begynder den også at afgive CO₂. Vi mener, at de ting bør med ind i en samlet energiplan.

Endelig kunne vi godt tænke os, at man begyndte at vurdere lidt: Hvad er egentlig CO₂-effekten af at brænde halm af, når det skal transporteres op til 300 km, før det bliver brændt af? Hvordan ser et CO₂-regnskab ud, når det kommer til stykket, når man først presser halmen, så transporterer den til halmvarmeværkerne og så brænder den af efter at have kørt med den 300 km rundt i landet?

Vi mener, det er lidt af en molbohistorie, at man begynder at gøre det til en vigtig del af en energiplan, for det blokerer jo samtidig for en utrolig stor energibesparelse, der kan ske i landbruget. Hvis man f.eks. omstiller og bruger halmen til halmbaserede husdyrssystemer i stedet for, kan man faktisk reducere landbrugets energiforbrug ganske væsentligt. Vi mener, at det, der skal til, for at man kan opfylde de mål, der er i »Energi 2000«, først og fremmest er fremme af den vedvarende energi og en utrolig indsats i forskellige former for energibesparelse.

Med hensyn til den vedvarende energi mener vi især, at man skal satse på at få opfyldt målene for vindenergien, og vi mener også, at de skal overopfyldes, sådan at vindenergien kan overtage en større rolle end den, der er tiltænkt den i »Energi 2000«. Mange af de planer og handlingsplaner, der er fremlagt af Vindmølleforeningen, er udmærkede, og dem kan vi tilslutte os på mange punkter.

Så kommer det, der er det store samtaleemne: Hvad skal man gøre for at nedbringe forbruget af energi både i industrien og hos forbrugerne? Vi er indstillet på, at der også kan anvendes grønne afgifter.

Vores udgangspunkt er, at de grønne afgifter skal få bugt med overforbruget. Vi mener ikke, der er nogen særlig idé i en generel afgift.

Industrien vil vi pålægge afgift på den måde, at det er tåbeligt at bryde hele afgiftssystemet op for at klare de tolv største virksomheder, som bruger 40 pct. af energien. Dem foreslår vi friholdt for energiafgift, og så foreslår vi, at man i stedet for laver et forpligtende energitilsyn.

Andre virksomheder kan tilslutte sig den ordning, eller de kan få pålagt en generel energiafgift, som er mere beskeden end den, regeringen foreslår – efter vores opfattelse – og så skal den til gengæld bruges direkte målrettet, forstået på den måde at den skal gå til forskning, udvikling og omstilling direkte med henblik på at reducere energiforbruget.

På samme måde vil vi også indbygge en økologisk kappestrid: Virksomheder inden for de forskellige industrigræne, som kommer ud med den bedste fjerdedel målt i mindst energiforbrug pr. produceret enhed, kan derigennem slippe for den forhøjede energiafgift. Og da kunne man passende bruge den beslutning, der er truffet om at indføre grønne regnskaber, som grundlag for vurderingen af virksomhederne.

Men det er altså overforbruget, vi går efter. Når det drejer sig om forbrugerne, mener vi, at

der skal en generel afgift ind, men der skal være en fri bundgrænse for det, der ville være det optimale, hvis man pr. husstand gjorde alt, hvad man kunne, for at reducere energien.

Senere på dagen vil vi redegøre for, hvordan vi vil have et Danmark, som alene er baseret på vedvarende energikilder.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

En kort bemærkning til . . . ja, undskyld, til Peter . . . til hr. Peter Hansen-Nord.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Ja, det er helt i orden. Jeg er ikke noget kendt billede, så det er tilgivet. Men det er jeg måske, når dagen er slut.

Til hr. Bent Hindrup Andersen må jeg sige, at Enhedslisten jo her kommer med et helt nyt program for den danske energiforsyning. Det må gyse i mange aktører ude på markedet, men jeg må nu beundre hr. Bent Hindrup Andersens forsøg på at få tingene til at hænge sammen. Spørgsmålet er, om de gør det.

Vi har i Venstre været med til biomassehandlingsplanen, og den må man jo sige fik et skud for boven, og med det ville man sikkert vinde stort gehør i vide kredse. Men jeg vil gerne sætte et alvorligt spørgsmålstegn ved den sammen-sætning af problematikker, hr. Bent Hindrup Andersen kom ind på.

Når vi taler om biomasse og udnyttelse af disse ressourcer, ved vi jo godt, at uanset hvordan de skal forgå – det gælder også hr. Bent Hindrup Andersens humusjord – skal det på et tidspunkt frigives som CO₂. Hele fidusen ved først at brænde det af er jo ikke, at det ikke afgiver CO₂, men at man får energidelen ud af det, og ud fra den betragtning bliver det betragtet som CO₂-neutralt, da det alligevel, uanset hvordan det skal opløses, vil komme som CO₂-emission.

Så regnestykket, må jeg sige til hr. Bent Hindrup Andersen, tror jeg ikke på, og jeg havde heller ikke fornemelsen af, at hr. Bent Hindrup Andersen selv troede på regnestykket, men vi kan godt lige tage en tur omkring det.

Transport af biomasse er uhensigtsmæssig over lang afstand, ingen tvivl om det. Der er nogle af os bare forpligtede af nogle aftaler, som der i hvert fald indtil nu ikke har vist sig mulighed for at ændre på. Jeg er villig til igen, hvis ministeren inviterer til det, at kigge på nogle af de decentrale kraftvarmemuligheder, som i dag

er optaget, og se, om man kan finde en anden løsning, men det kræver altså et udspil fra dem, der har indgået disse aftaler.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil godt indrømme, at jeg måske ikke har udtrykt mig klart nok.

Det er klart, at når vi snakker om humus, er det ikke primært på grund af CO₂. Det er kun en side af det, at det i den periode, hvori den opbygges, trods alt binder noget CO₂. Årsagen til, at vi vil have en humusopbygning i jorden, er de dyrkningsmæssige egenskaber, der ligger i den økologiske drift; det er ikke den energi-mæssige.

Så tilbage til halmen. Der vil jeg gerne have, at hr. Peter Hansen-Nord prøver at redegøre for molbohistorien med, at man transporterer så meget halm ind til halmværkerne og producerer noget energi, som man senere bruger til at varme staldene op, i stedet for at bruge halmen til husdyrene, så man kan slukke for energien. Det er da lidt mere enkelt at gøre det på den måde.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Til hr. Bent Hindrup Andersens bemærkninger – i debatten om grønne afgifter – om at fritage de tolv største virksomheder med det største energiforbrug:

Jeg er ret forbavset over at høre de udtalelser, for jeg lyttede også meget efter, hvad hr. Bent Hindrup Andersen i øvrigt sagde om, at man på alle måder skulle spare på energien. Og der var meget kritik til elseskaberne, som havde interesse i at producere meget energi og afsætte den.

Derfor kan jeg slet ikke forstå, hvis Enhedslisten nærmest fraskriver sig muligheden for også at sætte ind her. Man må indrette afgifterne sådan, at der er et incitament til altid at spare på energien. Det troede jeg bestemt var i Enhedslistens ånd.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg beklager, hvis det ikke er gået op for SF, at det, det går på, er, at vi mener, det er tåbeligt at forsøge at lægge energiafgifter på de tolv største virksomheder, som står for 40 pct. af energiforbruget. Det, vi mener, er, at der i stedet for skal være et forpligtende energitilsyn, som vi sammenligner med et elevatortilsyn: Hvis man ikke opfører sig ordentligt, falder fars hammer. Det

offentlige skal lave et energitilsyn for virksomheden, hvor man gennemgår den sådan, at man får lavet en egentlig energibesparelse. Vi vil også gerne have navnene frem på de tolv største virksomheder, der bruger det meste af Danmarks energi, og det har vi også fået lovning på. Det er meget mere effektivt, og jeg tror, at SF vil ende på det standpunkt også, når man begynder at se på, hvordan man egentlig vil lave en energifgift, der er tilegnet den danske industri.

Det, vi så siger ud over det, er, at andre virksomheder i et vist omfang frivilligt kan tilslutte sig den ordning, mens alle de andre bliver pålagt en afgift, som alene går til forskning, udvikling og omstilling.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg skal meget kort igen kommentere transport-sagen over for hr. Hindrup Andersen. Vi kan i fællesskab opfordre vores miljø- og energiminister til at komme med nogle tal for det her område. Jeg vil skyde på, at – alt andet lige – efter de tal, jeg kender, omkring 15 pct. af prisen går til transport som et vægtet gennemsnit.

Så er det også interessant at få afklaret, hvad det koster at få kul og olie og andre brændstoffer bragt til landet. Nogle af dem kommer helt ovre fra Kina, nogle fra Sydafrika og andre steder fra, så det regnestykke tror jeg ikke biomassen behøver at være særlig bange for. Men vi kan jo, som jeg sagde, opfordre ministeren til at svare på det også.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Bent Hindrup Andersen siger, at det er godt at indføre energisyn på de største virksomheder.

Jamen det er vi i SF for så vidt da enige i, men vi er bare nødt til at have flere muligheder, og vi mener bestemt, at man kan lave afgifter netop ud fra, at man fastsætter et energiforbrug, som er normalt og antageligt, og at der så bliver lagt afgifter på det, der ligger derudover. Så vil der hele tiden være et incitament til at spare mest muligt på energien, og det er jo det, vi alle sammen går efter.

Med hensyn til diskussionen om halm forekommer det jo ikke særlig fornuftigt, hvis man transporterer halm over lange afstande for at komme til et kraftværk. De seneste oplysninger, som er givet i Det Energipolitiske Udvalg, giver bestemt anledning til at kigge nærmere på det, og måske er der også grund til at kigge på den

af tale, der i sin tid blev indgået, og på, om de forudsætninger, der lå deri, stadig væk er gode og rigtige og fornuftige. Det er vi også parat til i SF.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg troede, at man tog energifgifterne ind som en del af de grønne afgifter, fordi det skulle være en enkel og simpel ting, som var generel og til at håndtere. Sagen er, at nu begynder man at sige, at der skal lidt anderledes afgifter på den ene eller den anden industri, og så er det, vi siger, at det drejer sig om tolv store virksomheder, der belaster med 40 pct. af energien. Det er tåbeligt at begynde at lave en hel afgiftslov, som skal tilpasses hver enkelt af de tolv virksomheder. Der vil det være mere formålstjenligt at stramme vilkårene omkring et forpligtende energitilsyn, hvis målet er at få nedsat overforbruget, og det er det, vi går efter.

Vi synes, at på den måde, hvorpå man fra regeringens side foreløbig har lagt op til en afgiftspolitik, blander man den sammen med en skattereform – som vi gerne vil vende tilbage til på et senere tidspunkt – hvor man gradvis over et langt sigt flytter skat på arbejdskraft over på ressourcer. Men det er en helt anden sag end det, vi snakker om i dag. Det er at gribe ind over for overforbrug af energi og få det på plads. Vi mener, det temmelig sikkert ender med, at det bliver løsningen.

Så vil jeg også gerne sige, at jeg ser frem til, at vi får en redegørelse i Energiudvalget om, hvordan det ligger med håndteringen af de pålæg, der er for halmvarmeværkerne. Det synes jeg vil være interessant at få.

Jeg håber også, vi får en forklaring på molbohistorien med, at man transporterer halmen til et halmvarmeværk. Det betød for to år siden, at halmprisen i de dyretætte områder røg op på ca. 80 øre pr. kg, og det betød, at mange ikke ville stille om til halmbaserede husdyrsystemer, fordi det ikke kan hænge sammen. På den måde blokerer det for noget, der virkelig er energibesparende i landbruget, nemlig at omstille til halmbaserede husdyrsystemer. En af de største energiforbrugere er husdyrene i staldene i dansk landbrug.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Nu synes jeg nok, at festen bør have en afbyr-delse. Vi står og har en biomassehandlingsplan,

der siger, at der skal bruges 1,2 mio. t halm og 200.000 t træflis i vores energiproduktion på de store kraftvarmeverker inden år 2000, og den plan skal vi ikke opgive på forhånd. Det betyder selvfølgelig ikke, at vi ikke skal undersøge energibalancen i tingene, men det, som Folketingets Energipolitiske Udvalg gang på gang har fået at vide af landbruget, er, at den halmmængde er til stede. Den skal nyttiggøres som energi, og det kan vi ikke bare sløjfe med et pennestrøg. Det vil jeg advare imod i hvert fald. Vi fastholder den aftale.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Fra Venstre vil jeg gerne sige, at vi fastholder også aftalen. Der er ingen tvivl om det. Det er hr. Hindrup Andersen, der med lidt ukorrekte oplysninger her fra talerstolen igen får mig herop for en kort bemærkning, og så skal jeg i øvrigt ikke komme mere med halm i dag. Men hr. Hindrup Andersen ved godt, at forbruget af halm selvfølgelig primært skal være til husdyr. Ingen tvivl om det.

Så er der en 600.000–700.000 t, der i dag bliver brugt på gårdene til opvarmning. Det er selvfølgelig det næstbedste.

Derudover er der altså store overskudsmængder, og det er dem, vi taler om. Gennemgående er billedet det, at der er indgået kontrakter med priser, der ligger fast. At det så kan ske på et ejendommeligt marked, som vi havde i det høstår, 1993, som hr. Hindrup Andersen henviser til, hvor der er stor mangel på halm, og hvor vi kan være ude i en situation, hvor en husdyrbruger mangler halm og derfor må betale en lidt ublu pris, det er noget andet.

Men vi skal bare slå fast, at halmen, der går til energifremstilling på værkerne rundt omkring, i fjernvarmeverker m.v., koster i snit et par og fyrrø øre pr. kg set over året i fyringssæsonen.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Hr. Bent Hindrup Andersen mener åbenbart, at man udelukkende gennem forpligtende energisyn vil kunne opnå en CO₂-reduktion på 5-6 pct.

Det forekommer ærlig talt ikke sandsynligt. Det kan vel næsten ikke være rigtigt, at Enhedslisten vil stå på det synspunkt, da der ligger rapporter, som siger – og det fremgår også af den energipolitiske redegørelse – at de 5-6 pct. skal hentes hjem gennem en række grønne

afgifter. Det klares altså ikke ved et meget forpligtende energisyn alene.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne understrege, at selvfølgelig skal der grønne afgifter ind som et middel, men efter vores opfattelse skal man vurdere nøje, hvornår man bruger dem, og de skal være målrettede mod at få fat i overforbruget inden for energisektoren.

Endelig til det med halmen en gang til. Det kunne da være, at det var en vej frem, at man f.eks. sagde, når der var sådan et år som 1993, at så skulle man først og fremmest sikre husdyrbruget og dernæst de små gårdbrug. Det er lokalt rimeligt at bruge halm til opfyring i gårdanlæg og lignende, men man har jo lavet en energiplan, der siger, at det først og fremmest skal bruges til opvarmning, fordi man har forpligtet varmeverkerne til at aftage en vis mængde. Og så siger man godt nok, at i dag bruges der 700.000 t halm. Det er også rigtigt, og der produceres i almindelige år ca. 5 mio. t. Det er klart, at der er et stort spænd dér, men vi har også et landbrug i dag, som vi i øvrigt i andre sammenhænge herinde har besluttet gradvis skal omstilles i økologisk retning og med halm-baserede husdyrsystemer.

Regeringens eget etiske husdyrråd har sagt, at alle fremtidige midler inden for det offentlige skal bruges til halmbaserede husdyrsystemer.

Det vil sige, at vi er i en situation, hvor vi har besluttet en udvikling for husdyrbruget, som skal gå ud på, at man skal bruge mere og mere af halmen og samtidig have økologisk drift. Dér ved hr. Peter Hansen-Nord lige så godt som jeg, at dér bruger man halmen ved at sende den tilbage til jorden.

Det er i det perspektiv, man skal se vores kritik af, at biomassen har den fremtrædende rolle i den eksisterende energiplan.

Peter Duetoft (CD):

Vi kommer jo senere på eftermiddagen tilbage til spørgsmålet om de grønne afgifter, så selv om det er en stor del af redegørelsen, der omhandler det, vil jeg ligesom de andre ordførere naturligvis ikke i denne runde tage særlig meget hul på den diskussion.

Jeg kan bare alligevel ikke nære mig for den bemærkning, at efter min opfattelse lyder det nu meget mere fornuftigt i Enhedslistens udgave end i SF's, og det er jo lidt underligt for en CD'er

at stå og sige det. Men det kan vi vende tilbage til senere på eftermiddagen – om det kun er overskrifterne, der lyder godt, eller det også er indholdet. Lad os nu se!

Men ellers vil jeg godt takke miljø- og energiministeren for redegørelsen her. Det er jo da rigtigt, at den handler mere om miljø, end den handler om energi. Og dér kan vi selvfølgelig alle sige: Nå, hvad er nu det?

Jeg tror nu ikke, det er en linje. Jeg tror, det er en erkendelse af, at energipolitikken desværre er låst på en masse områder, og når jeg siger desværre, er det, fordi mange forlig på et politikområde ofte afskærer en debat. Det håber jeg ikke sker på energiområdet.

Men en kendsgerning er det jo, at der er brede forlig, der er brede handlingsplaner osv., og det gør naturligvis, at en redegørelse er meget mere bundet, end den ville være, hvis der ikke var alle de ting.

Men alt det med de grønne afgifter er ikke så bundet i den redegørelse. Det vender vi tilbage til.

Jeg vil godt om den generelle energipolitik sige, at målene stadig væk må være forsynings-sikkerhed, og det må stadig væk være en effektivisering af brugen af energien. De to punkter er CD selvfølgelig enig i.

Vi mener, at effektivitetsnormer som nævnt i redegørelsen er godt. Vi mener, at elopvarmningskonverteringen er god, men vil dog alligevel minde ministeren om, at vi har et udestående på det område, nemlig det udestående, der siger, at i områder, hvor man enten ikke er i stand til at have kollektiv forsyning, eller i ejendomme, hvor det vil være næsten umuligt eller utrolig dyrt at gå væk fra elvarmen, dér har vi faktisk i forbindelse med skattereformen lovet at finde nogle særordninger, og det håber jeg ministeren stadig væk arbejder på.

Jeg ser i redegørelsen, at der står, at man nu er ved at kortlægge. Jeg tror, det efterhånden er halvandet år siden, vi rejste problemet, og vi var enige om, at det skulle løses. Kortlægning er godt, men den skal vel ikke vare alt for længe. Der må vel også på et eller andet tidspunkt komme nogle konklusioner, sådan at vi ikke ved hjælp af de andre grønne afgifter – altså på private forbrugere – rammer urimeligt.

Jeg håber også, at biomasseaftalen kommer til at virke, og det kan da godt være, at nogle af de tekniske problemer, der lige har været rejst her, skal justeres, men generelt var det en rigtig plan, og generelt var det en plan, som jeg tror alle var tilfredse med kom igennem.

I den forbindelse er der så dyrkningen og brugen af de braklagte marker til energiafgrøder. Det har CD også altid talt for, men dér tror jeg ikke man skal glemme, at der er et folkeligt-psykologisk problem i det. Hvis man går ud og dyrker korn f.eks. og vil bruge det til energi, hvad jeg ikke har noget imod, så er der altså et forklaringsproblem. Det oplevede vi, da debatten kørte for et halvt års tid siden – mennesker siger: Hvorfor gør I nu det, når der er folk, der sulter i verden?

Det er klart, at den bremse ligger der på det, og derfor er det ikke kun et spørgsmål om at indrullere i braklægning, det er også et spørgsmål om at give de oplysninger, lave den kampagne, give den forklaring på, hvorfor man godt kan bruge nogle af de her produkter i forbindelse med energi. Det er altså også en debat, der skal tages fat på.

Så skal der vel også klares et problem hos Kommissionen. Jeg kan da huske, at vi i Europaudvalget havde spørgsmålet oppe om, hvorfor Kommissionen ikke var så glad for, at den slags afgrøder ville blive brugt på braklægningen. De mente, det ville svække kontrollen med, om man snød med braklægningen.

Jeg vil spørge ministeren, om ministeren ved – ellers kan vi altid vende tilbage til det – om Kommissionen har skiftet holdning dér, for ellers er hele snakken jo ligegyldig, altså hvis EU-Kommissionen siger: Vi vil ikke acceptere, at braklagte områder bruges til den slags.

ICD er vi – det er der ikke mange der tror – også ganske positive over for alternativ energi, men vel at mærke på en sådan måde, at vi siger, at man ikke skal indføre alternativ energi for den alternative energis skyld. Man skal indføre den, fordi det er fornuftigt.

Det er klart, at den skal bruges – ikke hysterrisk, men dér, hvor den er effektiv. Den skal bruges dér, hvor vi har mulighed for virkelig at få noget ud af det. Jeg tror eksempelvis, at solvarmeområdet er et af de områder, der ikke har været fokus nok på. Jeg tror på, at der f.eks. er en række vandvarmere rundt omkring i de danske hjem og virksomheder, som med meget god ret kunne skiftes ud med solvarmeinstallationer. Bare tænk på sommerhusområderne! Dér ville det være oplagt, at man brugte solvarmen i stedet for at have elopvarmningshalløj.

Men en gammel kæphest skal jeg ikke undlade at ride her, nemlig den gamle kæphest, at kan vi ikke snart i praksis få gennemført, at energipolitikken bliver en integreret del af dansk

bistandspolitik? Jeg synes snart, vi har snakket om det i årevis og sagt, at det var rigtigt, når vi skulle lave programmer for udviklingslandene, og hvad ved jeg, så skulle energien med ind. Men mig bekendt sker det ikke i særlig stort omfang endnu, og det må vel være muligt at sammenarbejde energiudviklingen i Danmark – bl.a. den alternative energiforskning osv. – og koble den sammen dér, hvor den måske har den største effekt, nemlig i brugen i en række mindre industrialiserede ulande. Kan vi ikke prøve at få energiministeren til at lægge et pres på udviklingsministeren for at få de her planer til at køre tættere sammen?

Da SF også skal have chancen i dag, kan jeg ikke lade være at sige, at CD's energipolitik i udgangspunktet er sort – det er jo det, SF plejer at sige – og den er sort, fordi vi faktisk er kultilhængere. CD er af den opfattelse, at det ville være vanvid at se bort fra den ressource, vi på energiområdet har i kullet.

Når man ser oversigter over, hvor mange ressourcer der er, så er det kul, der er mest af i verden. Er det 400 år frem eller sådan noget lignende, der er kul til? I stedet for at blive ved med at køre den linje, hvor man siger, at kul er sort og beskidt, det sviner, og det vil vi ikke have noget med at gøre, så mener jeg, at Danmark bør lægge sig i spidsen i rensningsteknologien, i kulforøgningen og i alle de forskellige teknologier, der kan være med til at gøre kulbrugen renere.

Men at afskrive kul – som nogle herinde vil, og SF vil jo afskrive det hele – som er dét, kraftværkerne reelt har lettest ved at omstille fra! Jeg tror, det var hr. Hansen-Nord, der tidligere meget rigtigt sagde: Hvad hjælper det, at vi indstiller vores energipolitik på naturgas – og hvad ved jeg – for så om 25-30 år at stå i den situation at skulle lave en total omstilling igen, fordi der ikke er mere tilbage? Så hellere også begynde at arbejde på det, der er vedvarende, eller i hvert fald er der 400 år frem; det mener vi er vigtigt at gøre. Det er grunden til, at vores melding omkring Avedøre 2 er positiv. Jeg er enig i alt det med høringer og alt det halløj, men vores grundsyn på Avedøre 2-værket er positivt.

Men hensyn til Nordsøen kan vi jo glæde os over, hvad der foregår derude. Jeg synes stadig væk, vi må glæde os over, at koncessionshaverne gør et godt stykke arbejde. Jeg er glad for, at der ved den fjerde udbudsrunde har vist sig så megen interesse; der er jo langt mere interesse for, hvad der skal foregå i Nordsøen, end vi kunne drømme om.

Men jeg vil godt ganske kort tage hul på den diskussion om CO₂'en, der kommer under det næste punkt. Altså, vi er så jublende lykkelige over, at vi nu er selvforsynende med gas og olie – ja, det er SF måske ikke, men så alle andre – og det er godt nok. Men det kræver jo altså en produktion derude. Det kræver for det første energi at holde den ved lige. For det andet bliver det, efterhånden som vi pumper op, sværere og sværere at få det op, og der skal også bruges mere og mere energi for at få tingene op. Derfor er det dødbringende for vores Nordsøpolitik, hvis der kobles for megen afgift og CO₂-bekæmpelse på det derude.

Det skal selvfølgelig være så effektivt som muligt, og det tror jeg bestemt også at de, der i virksomhederne skal kigge på omkostningerne, er indstillet på. Men at tro, at man kan fastholde dansk selvforsyning koblet sammen med, at det bliver sværere og sværere at få det sidste op og så samtidig tro, at man kan glæde sig over et voldsomt fald i CO₂-udslippet på offshoren ude i Nordsøen, det går ikke, og det hænger ikke sammen. Den melding vil jeg godt give allerede nu.

Jeg kan jo så i øvrigt glæde mig over, at vi forleden dag fik endnu en politisk bekræftelse fra ministeren – tak for den – om, at aftalen med A.P. Møller holder, og at man får seriøse forhandlinger og alt det der, for det bliver jo tættere og tættere på, at man er nødt til at starte dem, fordi der jo skal være en planlægningsfase og alt det her. Så Nordsøen ligger i god gænge.

Transportområdet vil jeg godt vende tilbage til under det næste punkt på dagsordenen og bare sige, at transportpolitik hænger sammen med arbejdsmarkedspolitik, da det hænger sammen med, om mennesker kan bevæge sig til og fra et arbejde, og fra hvor stor en afstand vi kan kræve at mennesker skal tage et arbejde. Men det vil jeg gøre meget mere ud af i næste runde, men det skal man altså lige tænke på, inden man, som nogle jo elsker herinde, begynder at snakke om de høje benzinafgifter.

Alt i alt er der en masse udfordringer i den kommende tid. Der er hele EU-liberaliseringen, som jeg mener vi skal være med i. Jeg mener, vi er nødt til at omstille en del af vores struktur herhjemme for at kunne leve op til den, og det får vi jo ganske travlt med at gøre.

Min slutbemærkning skal være, at efter CD's opfattelse skal energipolitikken støtte en vækst, den skal ikke blokere for en vækst; det er selvfølgelig den balance, vi skal lave både i den

generelle energipolitik og også i den afgiftspolitik, som vi sikkert i fuldt overmål vender tilbage til om nogle få minutter.

(Kort bemærkning).

Anni Svanholt (SF):

Det var bestemt opmuntrende at høre, at der var andet end kul i hr. Duetofts tale, og det vil jeg gerne lige komme med nogle korte bemærkninger til. Jeg synes, det lød meget lovende, at man fra CD's side vil gå mere ind og støtte solvarmen. Det er vi også i SF meget optaget af. Vi mener, der er et potentiale dér, der er ganske uudnyttet, og at man jo passende i offentlige bygninger kunne arbejde på, at man fik solvarme; der er virkelig muligheder. Det kan jo også være, at der på sigt kan være et nyt stort område med hensyn til solceller for det danske erhvervsliv, og det skal man bestemt også i denne sammenhæng have øjnene åbne for.

Det andet, der var at glæde sig over i hr. Duetofts tale, var udtalelserne om, at man i højere grad skal integrere energibetragtninger i bistandspolitikken. Hvis der i det ligger, at vi skal udnytte den viden med hensyn til vedvarende energikilder osv., altså lavteknologi, som vi har i dag, så man ud fra de forudsætninger og det grundlag, der er i udviklingslandene, kan bruge dem dér, så er det positivt. Det er der meget god grund til at arbejde aktivt med – der er beskæftigelse i det – og vi synes, at det var nogle vigtige betragtninger.

(Kort bemærkning).

Steen Gade (SF):

Kun den bemærkning til hr. Peter Duetoft, at når CD nu erklærer sig som sort, som kulpartiet, og dermed altså virkelig står bag en dansk energipolitik, som er bygget op på kul, så jeg vil spørge, om den kærlighedserklæring til det projekt ikke netop bør få CD til at tage CO₂-udslippet ekstra alvorligt? Om netop ikke CD bør have særlige forpligtelser – også når vi skal i gang med de andre debatter i dag – til at være det parti, der går i spidsen for at få CO₂-udslippet bragt ned – og så tilføjer jeg – med effektive midler?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Hr. Duetofts bemærkning om, at man kunne bruge solvarme i sommerhusområderne, fik straks fru Anni Svanholt til at erklære: Jamen så lad os også gøre det i offentlige bygninger. Det

har vi fået efterprøvet via en spørgsmålsudveksling til Energiministeriet. Og det viser sig, at Miljø- og Energiministeriet hævder, at det potentiale, jeg egentlig også havde forventet der ville være, ikke er til stede, fordi man ikke er i stand til at levere den varme, som man har brug for. Hvis vi f.eks. tager sådan noget som hele hospitals- og sundhedssektoren, så har man der brug for vand af meget høj temperatur, men det kan man ikke få fra de solfangere. Andre steder, hvor man har de store arealer, ja, dér har man ikke brug for så megen varme osv. Så derfor er muligheden for at lade offentlige bygninger og deres ofte store tagarealer bruge til at fremstille solvarmebaseret varmt vand – ja, det hævder man altså i ministeriet – ikke til stede.

Så er der den gren, som hr. Duetoft også inviterede til diskussion om, nemlig ulandsspørgsmålet, hvor jeg skal minde om, at de gange, man søger om penge til at hjælpe rundt omkring, Afrika og andre steder, er det nogle store dieselgeneratorer osv., man fra dansk side forærer; det er den slags ting. Når jeg så ved de bevillinger spørger, om vi ikke kunne levere noget, der levede op til de danske miljømålsætninger, så er svaret, at det kan vi sandelig ikke levere til en eller anden landsby nede i Afrika, for det kan de overhovedet ikke finde ud af at bruge. Næh, der er de nødt til at have en god gammeldags dieselgenerator, fordi det er en lavteknologi, som de kan håndtere. Det er altså på den måde, den danske regering er så dobbeltmoralisk, at det næsten gør ondt.

Altså: Den danske befolkning skal tæskes til at benytte sig af de her forskellige ting, uanset hvilke samfundsomkostninger der er. Men alle andre steder lever man overhovedet ikke op til de målsætninger, som man jo altså er ved at kvæle den danske befolkning i, så tingene er ikke så nemme.

Og til hr. Duetoft: Det gør sig ikke bare med fine taler fra Folketingets talerstol. Den regering, som hr. Duetoft selv bakker op, lever overhovedet ikke op til den tale, som hr. Duetoft holdt her i dag.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg synes, at hvis jeg skal vurdere et bredt gennemsnittet af de indslag, jeg har hørt her i dag, med deres meget bekymrede miner om, hvordan det går i Danmark, hvordan vores energiforsyning er skruet sammen osv., så kan jeg altså ikke dele hverken pessimismen eller de

bekymrede miner. Jeg synes, vi også i dag helt klart mangler at få afleveret den ros, som aktørerne på det danske energimarked fortjener.

Vi har en energieffektivitet i Danmark, der siger spar to til, hvad de øvrige lande, vi normalt sammenligner os med, kan præstere. Vi har faktisk et uændret energiforbrug sammenlignet med 1972, samtidig med at produktionen i snit er steget over 50 pct. og for nogle branchers vedkommende 100 pct. Jeg føler ikke, at vores signalgivning ved sådan en redegørelse her er rimelig og rigtig. Vi er nemlig knaldgode både til at spare på energien og til at udnytte den effektivt.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Det var interessant at høre, at hr. Peter Duetoft synes godt om at fritage de 12 største virksomheder for energiafgifter; det var den ene del af sætningen. Den anden del var, at det skulle være på betingelse af, at de indgik i et forpligtende energitilsyn, som sørgede for, at den offentlige myndighed fik en kompetence til at diktere, hvordan man skal gennemtrumfe energibesparelser i de store virksomheder.

Hvis hr. Peter Duetoft også er af den opfattelse, at den anden side af det også skal med – diktatet over for virksomhederne til at føre en fornuftig omlægning til energibesparelser – så synes jeg, det lover utrolig spændende for de forhandlinger, som jeg kan forstå at vi nu er begyndt at indlede med regeringen om, hvordan man skal håndtere de grønne afgifter fremover. Det lyder meget spændende, synes jeg; vi glæder os til de forhandlinger.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Ja, hvor er vi dog dygtige! Vi er dem, der ligger allerøverst med CO₂-udslippet inden for EU. Vi er dem, der bruger lige så megen energi pr. dansker som 450 nepalesere. Hvor er vi dygtige! Vi er dem, der ikke kan overkomme dét, vi selv har skrevet under på med hensyn til nedsættelse af CO₂-udslippet med 6 pct. i år 2005. Jo, vi er virkelig dygtige!

Men noget kan vi dog: Vi er ikke så dårlige med hensyn til den vedvarende energi, hvor vi dog har fået øjnene op for, at vi skal eksportere vindmøller, vi skal eksportere solvarme, vi skal eksportere knowhow på det område, og derfor snurrer der jo også mange danske vindmøller rundt omkring i den tredje verden, så helt så sort-hvidt er det jo heller ikke.

Men jeg synes nok, at vi stadig væk har et stort efterslæb inden for energipolitikken, og det er selvfølgelig mere en udfordring end noget som helst andet, men vi skal heller ikke blive så selvglade, at vi tror, at vi ikke kan komme videre.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Nu er det jo altid spændende, hvis man kan gå på Folketingets talerstol og sige noget nyt. Desværre må jeg erkende, at det, jeg startede med at sige om ulandsbistanden, jo ikke var nyt; faktisk tror jeg, at jeg har holdt den tale en 3, 4, 7 gange. Og derfor må jeg sige til hr. Kim Behnke, at jeg håber, hr. Kim Behnke – ellers kan han slå det efter senere i Folketingets forhandlinger – lagde mærke til, hvad det faktisk var, jeg sagde.

Jeg kritiserede faktisk såvel den nuværende regering som tidligere regeringer for altid at give os ret i den sammenkobling, men aldrig gennemføre den i praksis. Mit spørgsmål til miljø- og energiministeren var faktisk, om det ikke var en idé at tage kontakt til udviklingsministeren, så der måske blev gjort noget ved det. Så vi er enige i, at der slet ikke sker nok på det område.

Også til fru Anni Svanholt vil jeg sige, at der altså ikke var så meget nyt i det, jeg sagde. Det er da dejligt at SF glæder sig nu, men den glæde kunne SF jo have opnået lidt tidligere ved sidste gang at høre, hvad jeg sagde om det. Men jeg vil også sige, at jeg ikke mener, det kun skal være lavteknologi. Bestemt ikke. Der kan da godt være en række samfund, hvor det er rigtigt, at det er sol og vind osv., der er den rigtige teknologi i den sammenhæng. Men f.eks. i Østeuropa ville det da være oplagt at være med til at effektivisere og rengøre deres kraftværker. Så skal vi da ikke holde os fintfølende tilbage og sige: Uha, det har noget med a-kraft og sort kul og sådan noget at gøre. Det er da lige så vigtigt at sætte ind i de samfund ved at rengøre den energikilde, de har dér, som det er at sørge for, at der er noget solhalløj, der virker i en landsby nede i Afrika, eller hvor det måtte være.

Så det er ikke sådan, at man bare kan sige: Er det let teknologi, så er det godt, hvis det er tung, så er det noget skidt, som vi ikke skal røre ved. Jeg mener faktisk, det er lige så vigtigt med indsatsen over for den tunge teknologi, hvilket jo også er med i Øststøtteordningerne osv. Vi er endda med til at give penge til at renovere atomkraftværker, og det er jo dejligt. Nå, men det er jo en lidt anden diskussion.

Til hr. Steen Gade vil jeg godt sige, at vi føler os fuldt ud forpligtede af CO₂-målsætningen for år 2005; det har vi skrevet under på i regeringsgrundlaget. Jeg skal senere gentage, at der er ingen slinger i valsen dér. Vi kunne være kritiske over for det, da man lavede det, men vi føler os forpligtede af det i dag. Men der, hvor diskussionen er, er så, om afgifter og kun afgifter og hæmningsløse afgifter er det rigtige middel for at opnå det, og den diskussion får vi lidt senere.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken): Jeg vil starte med at sige tak til ordførerne for mange gode og spændende indlæg her i debatten. Mange af de bemærkninger, jeg siger om lidt, kommer til at handle om ting, vi er uenige om, så derfor vil jeg gerne starte med at kvittere for godt samarbejde om energipolitikken og glæde mig over, at der trods alt er enighed mellem partier, der tilsammen repræsenterer et bredt flertal i Folketinget, om hovedlinjerne, herunder »Energiplan 2000«.

Flere ordførere var inde på, at energipolitik i kraft af de store investeringer, i kraft af forsyningssspørgsmål, i kraft af energi som underlag for andre aktiviteter i samfundet nødvendigvis må være meget langsigtede overvejelser, og da vi ved, at dansk politik kan være lidt turbulent – der kan være lidt omskiftelser, hurtige omskiftelser og dramaer, og vi har ofte mindretalsregninger – så er det set i det perspektiv betryggende, at der har stået brede flertal bag energipolitikken.

Lad mig bare som eksempel nævne naturgasprojektet; det projekt ville ikke have været den succes og den fornuftige investering, hvis ikke partier, der tilsammen udgør et bredt flertal her i salen, havde holdt fast i det projekt og modstået mange drillende bemærkninger undervejs, men det var godt, at man holdt ud. Og min holdning vil også være den, at jeg vil tilstræbe, at vi kan få bred enighed om energipolitikken i fremtiden.

Jeg vil godt gøre en enkelt bemærkning til den meningsudveksling, vi netop har overværet mellem hr. Peter Hansen-Nord og hr. Martin Glerup. Hr. Peter Hansen-Nord sagde: Undlader vi ikke at rose aktørerne i den danske energipolitik for en god indsats, er vi ikke alt for kritiske, standser vi ikke for sjældent op og kipper med flaget og siger tak for et godt stykke arbejde? Det var hr. Hansen-Nords indlæg med henvisning til en række gode resultater i energipolitikken. Over for det stod så hr. Glerups

påpegning af, at der stadig væk er en række uløste problemer i energipolitikken.

Min opfattelse er, at der er noget rigtigt i både hr. Hansen-Nords og hr. Glerups vurdering. Hr. Hansen-Nord har ret i, at når det drejer sig om energibesparelse, når det drejer sig om effektiv udnyttelse af energien, f.eks. også på kulområdet, så er vi et førende land. Vi udnytter allere, primært i de nye kulbaserede kraftværker, langt flere kalorier i kullene, end man gør andre steder. Når vi kombinerer det med varmeproduktion, så kommer vi faktisk op i nærheden af 100 pct. udnyttelse af kalorierne i kullene. Og når man tænker på, at kul under alle omstændigheder kommer til at danne basis for en væsentlig del af verdens energiforsyning i fremtiden, er det selvfølgelig ikke ligegyldigt, om man udnytter 20 pct. af kalorierne i kul eller kan komme helt op i nærheden af 100 pct.

Tilsvarende når vi diskuterer afsvovlung. Vi er meget gode i dansk industri på afsvovlingsområdet, og vi har også i kraft af miljø samarbejdet med Polen og andre lande sikret os en række vigtige opgaver, som også giver os indtægter, med at sikre et bedre miljø i Europa i kraft af, at vi kan afsvoвле, at vi kan rense røgen osv.

Men hr. Glerup har på den anden side også ret i, at vi har det største emissionsniveau pr. indbygger, eller vi er blandt de højeste med hensyn til at emitte i Europa, og da Europa jo i verdensmålsstok er blandt de store CO₂-udslippere, så er vi naturligvis blandt de lande, der er nødt til at lave om på tingene for at reducere det, og det er jo det, »Energiplan 2000«, opfølgningen og de nye initiativer, regeringen har indvarslet, gør rede for.

Der har været flere ordførere, der har harceleret over – jeg ved ikke, hvor alvorligt man skal tage denne harcelering – at Miljø- og Energiministeriet er blevet slået sammen, og at det har haft en negativ konsekvens. Jeg tror, at jeg citerer hr. Hansen-Nord korrekt: At dansk energipolitik nu for 90 pct.s vedkommende er blevet en miljømæssig legeplads. Sådan tror jeg at hr. Hansen-Nord, vistnok meget sagligt og moderat, fik det udtrykt.

Jeg deler slet ikke den opfattelse, at det var en dårlig idé, statsministeren havde med sammenlægningen af Miljø- og Energiministeriet, og jeg tror, de fleste, der er tæt på, vil medgive mig, at det er forløbet godt, at vi har et meget effektivt fungerende ministerium, og at der i dansk perspektiv ingen modsætning er eller behøver at være mellem energipolitiske og miljøpolitiske overvejelser.

Energi handler om effektivitet; miljø handler i høj grad om energieffektivitet. Vi har store muligheder, også eksportmuligheder, i en fornuftig energipolitik; det fremgik i øvrigt også af hr. Hansen-Nords og andres ordføreres indlæg her i dag. Dansk industri har store afsætningsmuligheder i kraft af det, vi kan på energiområdet: vedvarende energi, vind har været nævnt, lad mig bare også nævne afsøvling og røgensning, effektive kraftværker osv. som andre eksempler; men der er mange, mange, mange gode illustrationer af denne tanke om, at miljø og energi hænger sammen.

Man kan også sige, at vores miljøpolitik og vores miljøpolitiske mål slet ikke kan opfyldes i Danmark, uden at vi har energisektoren med, og derfor er det rigtigt at se de to ting under ét. Det spændende ved vores diskussioner med aktørerne – hvis jeg nu må bruge det udtryk – i sektoren er, at vi faktisk er enige om, når vi sidder omkring bordet, at miljø og energi hører godt sammen. Jeg tror heller ikke, at der på lidt længere sigt er nogen modsætning mellem miljø, energi, beskæftigelse og industriel konkurrence- og omstillingsevne.

Jeg tror, der var en af ordførerne i dag, der sagde: Dansk industri er nødt til at have billigere energipriser end andre for at klare sig. Vi er nødt til at have billigere energipriser for at klare os, ellers går det meget, meget, meget, meget dårligt med vores konkurrenceevne.

Her vil jeg i al stilfærdighed minde om, at Japan har været det land, den økonomi i verden, der af gode grunde har været udsat for de højeste energipriser, men i kraft af teknisk snilde, omstillingsevne osv. har forstået at forvandle dette handicap til en styrkeposition, så Japan for mange af sine nøgleprodukter har lavere energiomkostninger pr. produceret enhed end sine konkurrenter i Europa.

Derimod: I de lande, der nærmest har foræret deres erhvervsliv energien gratis – jeg tænker først og fremmest på Central- og Østeuropa, hvor man altså virkelig har givet industrien en god chance i kraft af billig energi – dér har konkurrenceevnen, som enhver ved, været elendig. Jeg tror, at hvis man gennemførte den analyse, som i øvrigt Verdensbanken og andre allerede har gennemført, så vil man se, at sammenhængen mellem konkurrenceevne, energipriser osv. er langt mere sammensat, end man undertiden får indtryk af.

Vi er heldigvis alle her i Folketinget enige om målsætningen, måske bortset fra Fremskridts-

partiet, som ikke udtalte sig om det, men alle andre ordførere, der udtalte sig om det, var enige om det rigtige i at tilstræbe en reduktion med 20 pct. af CO₂ i år 2005, som det er nedfældet i »Energiplan 2000«.

En gang imellem kan det måske være svært at få øje på, hvilke midler der egentlig skulle føre frem til dette mål; det får vi også lejlighed til at diskutere senere hen i dag, men jeg har lagt mærke til, at folk har sagt, at vi ikke må reducere vores afhængighed af kul, vi må ikke gøre mere ved transporten i form af højere priser på transporten, vi må ikke bruge grønne afgifter i forhold til erhvervene, vi må ikke pålægge elværkerne at finansiere omlægningen fra kraftvarme. Jeg tror endda, at kataloget over alt det, vi ikke må, er betydelig længere, end jeg her har nævnt. Jeg tror ikke engang, at jeg har ydet ordførernes indlæg fuld retfærdighed. Der er nok endnu flere punkter, vi ikke må røre. Men så står det vanskelige spørgsmål jo tilbage: Hvad gør vi så, hvis vi i øvrigt er fælles om målet?

Fru Eva Møller sagde, at der er tre mål for energipolitikken i Danmark. Hun sagde, at det må være forsyning, det må være miljø, og det må være økonomi. Jeg mener, at hun har fuldstændig ret. Man kan altid diskutere, i hvilken rækkefølge man skal nævne de tre ting, men det er de tre afgørende mål, og for regeringen er det magtpåliggende både at sikre miljøet, forsyningen og økonomien i projektet. Jeg synes godt, at man har lov til at sige – og dér er jeg altså enig med hr. Peter Hansen-Nord, for jeg mener faktisk, at dansk energipolitik hidtil har været lidt af en succeshistorie – at vi har bevist, at det er muligt at forene både miljø, forsyningsikkerhed og økonomi.

Det er ikke rigtigt, når det hævdes, at regeringen er ligeglad med forsyningsikkerheden eller underprioriterer forsyningsikkerheden, men lad mig bare nævne et eksempel:

Hvis vi for at opfylde vores mål i højere grad skal basere os på naturgas i fremtiden, er det naturligvis en forudsætning for elværkerne, at de kan få den tilstrækkelige tilgang af naturgas, også efter at de danske ressourcer i Nordsøen er sluppet op. Det har regeringen allerede taget fat på i forhandlingerne med Norge for at sikre, at der i givet fald vil være leverancer også efter år 2010, 2012, alt efter, hvornår vores ressourcer nu er opbrugt.

Det må også være i vores interesse, som man eksempelvis har gjort det på Skærbækværket, hvor man har sagt, at vi baserer os på naturgas-

forsyningen, men vi indretter værket sådan, at også andre energikilder kan komme ind i billedet, hvis naturgassen skulle slippe op. Forsyningssikkerheden, miljøet og økonomien tilgodeses altså i dansk energipolitik.

I energiredegørelsen har jeg nævnt de faktorer, der gør, at vi må tale om en manko i forhold til målsætningen på de 20 pct. Jeg skal senere vende tilbage til debatten omkring dette tal. Det er desværre ikke sådan, som nogle partier har givet offentligheden indtryk af, at det tal lige så godt kunne være nul. Nej, det, der er realiteten, er, at det tal kunne lige så godt være 10 som 5-6 eller 6. Det er i opadgående retning. Tallet 5-6 er baseret på en lang række meget optimistiske forudsætninger, herunder indregning af virkningen af beslutninger, der endnu ikke er truffet her i Folketinget. Når de 5-6 pct. er nævnt, er de snævert kædet sammen med det arsenal af virkemidler, der er nævnt i Dithmerudvalgets rapport, og som regeringen står fast på. Jeg tror, der var flere ordførere, der efterlyste, om vi står fast på den målsætning. Til dem vil jeg kun sige, at det gør vi.

Jeg kan også sige til fru Anni Svanholt, som spurgte om det: Vi står fast på dette, at vi inden årets udgang i form af en revideret energiplan vil have fremlagt de supplerende beslutninger, der er nødvendige for at nå målet. Vi har altså ikke udtømt hele problemfeltet, selv om det skulle lykkes os at blive enige om grønne afgifter og andre virkemidler.

Der har været en interessant diskussion om afgifter over for energieftersyn osv., og den kommer vi også tilbage til senere i dag. Jeg vil bare sige til ordførerne, at for regeringen er det ikke afgørende, om man vælger det ene middel eller det andet middel eller det tredje. Det er resultatet, der er afgørende for os, det er effekten, der er afgørende.

Det er målets opfyldelse, der for os er afgørende, det er ikke, at vi er bundet til et bestemt middel. Vi tror bare ikke, at man kommer uden om økonomiske incitamenter, hvis man i en markedsøkonomi skal fremkalde adfærdsændringer.

Må jeg til sidst svare på et par af de indlæg, der har været; jeg ved godt, at der er stillet mange andre spørgsmål. Jeg håber, jeg må kunne vende tilbage til i udvalgsdiskussionerne at svare på disse spørgsmål, men lad mig lige svare på et par af de enkelte punkter, der har været nævnt.

Vedvarende energi har mange ordførere med rette været inde på. Regeringen er indstillet på at fremme vedvarende energi mest muligt både på hjemmemarkedsforsyningen og med hensyn til eksportmuligheder.

Fremme af teknologien: Der har været en lang og interessant diskussion om økoel, om økoel var el fremstillet af vindmøller eller el fremstillet på Barsebäck. Den diskussion vil jeg nødig blande mig i; det er jo et menneskes privilegium, at der er visse slagsmål, man kan holde sig uden for. Men jeg vil bare gøre opmærksom på, at el fremstillet på moderne vindmøller i praksis har vist sig godt at kunne blive konkurrencedygtig med andre former at fremstille el under, så hvis vi fremmer den rigtige teknologi på dette område, er det slet ikke sikkert, at vi har behov for den differentiering, som man har diskuteret så meget. Regeringen vil gøre, hvad den kan for at fremme vindenergien mest muligt herhjemme i fuld respekt for de naturhensyn, vi selvfølgelig også skal tage.

Så skal jeg gøre en bemærkning om en anden ting, hvor vi står foran – håber jeg – et gennembrud, og det er spørgsmålet om bioforgasning af organisk affald, som hidtil har været en flaskehals også inden for vores affaldspolitik. Jeg tror, vi kan opnå gode resultater her.

Så må jeg sige til hr. Bent Hindrup Andersen, at selv om jeg er enig med ham i mange af hans betragtninger, så er jeg ikke enig med ham, når det gælder biomasseaftalen; dér er jeg mere enig med hans kritikere. Jeg tror, at biomasseaftalen har været en god aftale, og regeringen vil fuldt ud leve op til den.

Det svage punkt i vores hidtidige arbejde med vedvarende energi har faktisk været solenergi. Vi mangler det teknologiske spring, som jeg altså mener vi har opnået på vindenergiens område, og som vi står over for med bioforgasningen. Men vi mangler den på solenergiens område, og det skal vi gøre alt, hvad vi kan, for at fremme.

Så skal jeg komme ind på Nordsøen. Flere har været inde på problemerne ved at sige, at de betingelser, der har været gældende i fjerde udbudsrunde, og som altså har tiltrukket 17 konkrete ansøgninger – heri indbefattet Dofas, der var med som betalende deltager på 20 pct. af alle de vindende konsortier – var betingelser, som var aftalt med de politiske partier i Folketinget. Derfor virker det måske lidt hårdt at stå og skælde mig ud for noget, man selv i sin tid, da jeg slet ikke var med, har aftalt. Men lønnen

som minister er jo god, så den slags smudsige anslag må man jo tåle. Jeg synes, det var en meget fin måde, man fandt frem til vilkårene på dengang, og de har da også vist sig at fungere i praksis.

Så synes jeg, at hr. Peter Duetoft har fuldstændig ret, når han understreger betydningen af at tage energien med ind i bistandspolitikken og tilbyde noget af det, vi kan på det område. Det gør vi i meget høj grad i Central- og Østeuropa. En meget væsentlig del af vores bistand dér er netop fokuseret på energien, og det gælder også den almindelige miljøbistand, som gives efter Folketingets beslutning; dér er energi et af de højt prioriterede områder. Jeg ved – ikke bare fra Danidafolk, men også fra mange af de folk, der eksempelvis arbejder på vindenergiområdet – at en væsentlig del, ikke det hele, men en væsentlig del af den eksport succes, som danske virksomheder har haft, har sammenhæng med – f.eks. i Indien – fremme af opstilling af danske vindmøller med tilskud fra vores bistandsarbejde, og det er naturligvis en vej, vi skal fortsætte.

I det omfang hr. Peter Duetoft har ret i sin kritik, tager jeg den gerne på regeringens vegne til mig og siger: Det vil vi gerne prøve at leve op til. For jeg tror, hr. Peter Duetoft har fuldstændig ret på det her område.

Der er forskelligheder, vi har forskellige indfaldsvinkler, vi har et problem omkring de udeståender, altså mankoen på de procent, jeg har omtalt før, i forhold til »Energi 2000«. Men jeg kan alligevel glæde mig over, at vi her til formiddag og her først på eftermiddagen har haft en meget lødig debat om dansk energipolitik. Vedrørende de store linjer kan jeg også glæde mig over, at der er enighed, og det tror jeg er godt for landet.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Det er nok så meget til hr. Martin Glerup om denne emission pr. dansker, som er den højeste i EU-sammenhæng. Ja, det er rigtigt, hr. Glerup. De alvorlige miner, der blev anlagt, da hr. Glerup sagde det, kan jeg sådan set også godt forstå. Men problemet er jo bare – og det blev desværre bekræftet af miljø- og energiministeren – at man altså blander æbler og pærer sammen her i et omfang, som er helt urimeligt. Man kan ikke begynde at tale om CO₂-udslip pr. borger i vidt forskellige lande med vidt forskellige brændsler. Hvis man tager tallene fra Nord-El,

så kan vi tage Sverige: 52 pct. af energien kommer fra vandkraft, 42 pct. fra kernekraft, altså nul CO₂-emission. Skal vi tage Norge? 99,6 pct. fra vandkraft, altså nul CO₂-emission. Skal vi tage Island? 94,5 pct. fra vandkraft, nul emission. Jeg vil bede om, at man fastholder en vis saglighed i sammenligningerne på de tal, som man kommer med her fra talerstolen, sådan at alle kan få det rette billede af, hvad sammenhængen er.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Den skriftlige redegørelse, som ministeren fremlagde den 6. december, har jo ifølge Folketingets forretningsorden en fysisk grænse for, hvor omfattende den må være, og derfor stillede jeg mig på det tidspunkt også tilfreds med, at det eneste, der står om Nordsøaktiviteterne deri, er på side 3, hvor der midtvejs står: »Den forøgede aktivitet i Nordsøen har gjort Danmark selvforsynende med olie og naturgas.«

Til allerallersidst er der så en halv sætning om, at på olie- og gasområdet blev et vigtigt skridt taget med åbningen af den fjerde udbudsrunde.

Jeg synes ikke, at en regering kan være bekendt at bryste sig så meget af den danske selvforsyning, uden at man også under en redegørelsesdebat som i dag fortæller, hvorfor vi er det. Det er vi, fordi vi har været utrolig heldige med de Nordsøaktiviteter, der har stået på siden 1962. I den forbindelse kan man ikke gennemføre en debat som i dag uden at være opmærksom på det. Derfor havde jeg ventet, at vi under debatten havde fået ministeren til at sige et par ord om det, særlig fordi der jo i øjeblikket på en række områder sker en undergravning af Nordsøaktiviteterne. Det sker både med den nye undergrundslov, og det sker med de skærpede miljøforanstaltninger osv., som er med til at underminere muligheden for, at vi kan fortsætte med det gode resultat fra Nordsøen.

Så sagde ministeren, da han sammenlignede med Japan, hvor de har meget høje energipriser, at hvis bare vi har høje energipriser, så bliver vi lige så gode som japanerne. Men så må jeg bede ministeren om i samme åndedrag også at fortælle, hvilke skatteforhold japansk erhvervsliv i øvrigt har at leve under. Jeg tror godt, dansk erhvervsliv ville betale nogle højere energifgifter, hvis man så til gengæld slap noget billigere i skat. Her tænker jeg ikke kun på selskabsskat, men også på en lang række af de andre skatter, der er.

Når jeg ikke har været inde på spørgsmålet om CO₂-reduktion og de 20 pct., så er det ikke, fordi jeg ikke vil, men fordi vi kommer til det senere. Jeg vil blot sige – for at der ikke skal være nogen misforståelse hos ministeren – at vi ikke er tilhængere af den religion, der er så udbredt omkring CO₂. Men det kommer vi til senere på dagen.

(Kort bemærkning).

Eva Møller (KF):

Jeg skal sige til miljø- og energiministeren, at jeg da er glad for, at vi er enige om de tre grundpiller: Forsyningsikkerhed, miljø og økonomi. Fra min side var det ikke sagt i nogen prioriteret rækkefølge, så jeg skal ikke tage stilling til, hvad der kommer først, og hvad der er hjørnestenen i dansk energipolitik. Jeg har stadig væk svært ved at finde de to punkter, der ikke hedder miljø, omtalt i redegørelsen, men det gør ikke noget, når jeg nu ved, at vi er enige om det. Så skal jeg prøve på næste gang også at tage luppen med, når jeg læser det, og så finde alle småtingene.

Jeg skal så sige, at jeg undrede mig lidt over, at ministeren, da han omtalte de virkemidler, der ikke måtte benyttes, sagde, at det var han ked af. Jeg burde, hvis jeg nu havde været minister, i virkeligheden glæde mig over, at vi alle sammen herinde tror på, at ministeren alligevel er i stand til at løse opgaverne. Det må da være en positiv vinkel at se det under. Jeg bemærkede nu i øvrigt også senere, at ministeren sagde, at problemfeltet ikke var udtømt. Jamen lad os da så se, hvad der i øvrigt er gemt af muligheder, og hvilke tanker man gør sig.

Jeg bemærkede også med megen glæde, at ministeren sagde: Jeg ved godt, at jeg har hørt det mange gange før. Jeg glæder mig hver gang, men jeg mangler endnu at se handling følge ord, og at det er målet, der er afgørende, ikke midlerne.

Dertil skal jeg sige på Det Konservative Folkepartis vegne, at vi ser frem til et samarbejde om at løse alle disse problemer. Men vi har indimellem meget ofte følt, at vi energimæssigt var sat ud i kulden – og det er naturligvis ikke rart – blot fordi vi i Det Konservative Folkeparti har den holdning, at vi ikke umiddelbart klapper begejstret ad regeringens forslag til grønne afgifter.

Men jeg forstår, at det, det handler om, altså stadig væk er målet og ikke midlerne, og det er vi med på. Jeg skal sige i den forbindelse, at vi

også gerne vil tale om solfangere, selv om det kan være lidt vanskeligt at tro på, at de i det gråvejr, vi har haft de sidste par dage, kan løse vores energiproblemer. Men vi er med på alle muligheder for at nå det rette mål.

(Kort bemærkning).

Martin Glerup (S):

Det er til hr. Hansen-Nord. Det står fast, at de 20 pct. af Jordens befolkning, der bor i den rigeste del af verden, forbruger 80 pct. af verdens ressourcer, herunder energiresourcerne. Samtidig med, at en stor del af verden sulter, er det samtidig tilsyneladende et problem, at man kan få lov til at brænde korn og fødevarer af i danske kraftvarmeværker. Det viser lidt om det dilemma, vi står i, og det viser noget om den uholdbare verdensorden, vi har lavet.

Men når det er sagt, er det klart, at det kan vi ikke tørre af på den danske energipolitik som sådan, fordi vi har en effektiv energileverance og nogle dygtige aktører på banen, men det forhindrer mig ikke i at sige, at der grundlæggende er nogle alvorlige misforhold, som vi ikke kan lukke øjnene for.

(Kort bemærkning).

Peter Hansen-Nord (V):

Jeg vil ikke gå videre med hr. Martin Glerup, men blot lige konstatere en fejl. Der må i dag ikke brændes korn af i kollektive værker. Vi er jo nogle, der måske kunne ønske det, det er så noget andet, men det må der ikke i dag, så problemet er altså ikke særlig stort.

Men det var egentlig vedrørende ministerens indlæg, hvor ministeren følte sig skældt ud i forbindelse med forudsætningerne for den fjerde udbudsrunde vedrørende Dofas' 20 pct.'s deltagelse i samtlige licenser.

Det blev misforstået af ministeren. Jeg skældte ikke ud; jeg spurgte, om det ikke ser lidt mærkeligt ud. Altså, hvis man vil være et kommercielt selskab og i dag ikke er i berøring med det eller på anden vis har økonomiske fordele, er det så særlig forretningsorienteret absolut at ville være med i samtlige licenser? Det var et spørgsmål; det var et oplæg til at tage det op til vurdering, for jeg er enig i, at DONG som sådan skal optræde forretningsmæssigt og kommercielt, og det er derfor, jeg sætter spørgsmålstegnet, om det er en særlig kommerciel optræden partout at ville være med i samtlige licenser. De må snart have så mange erfaringer ude i Nord-søen fra de mange år, de har været med, at de i

dag også er i stand til at vurdere, hvilke licenser der er interessante ud fra et forretningsmæssigt synspunkt, og hvilke der er mindre interessante.

Det var det, det gik ud på.

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

Jeg siger tak for indlæggene her i anden omgang. Jeg vil sige til hr. Kim Behnke, at min forsigtighed nu er blevet belønnet. Jeg inkludere ikke hr. Kim Behnke i den enighed, der i øvrigt hersker mellem alle partier om målsætningen i »Energiplan 2000« om reduktion af CO₂ med 20 pct. i 2005. Fremskridtspartiet er på dette punkt som på så mange andre et af Folketingets mest konsekvente partier.

Japan, sagde hr. Kim Behnke, kan kun forklares gennem skattelovgivningen; det tror jeg er meget svært. Jeg tror, at forklaringen er den, at Japan ad den hårde vej har måttet gennemføre nogle omstillinger, som har gjort deres industri overordentlig konkurrencedygtig.

Der ligger i min analyse imidlertid ikke, at man uden videre forbedrer konkurrenceevnen, fordi man forøger energipriserne. Det ligger der ikke i det. Jeg sagde bare, at man har et mere sammensat forhold, end man umiddelbart skulle tro, og det er analyseret godt i mange internationale undersøgelser. Regeringen lægger jo som bekendt afgørende vægt på, at konkurrenceevnen ikke forringes i forbindelse med reduktionen med de 20 pct.

Så takker jeg fru Eva Møller for tilliden. Det tror jeg egentlig er den flotteste tillids erklæring, jeg har hørt rettet til en socialdemokratisk politiker. Det vil jeg gerne sige tak for og ikke ødelægge det smukke indtryk ved at kommentere det yderligere.

Så vil jeg kun til hr. Hansen-Nord og hr. Kim Behnke sige, at vi jo havde en debat for nylig om Nordsøen. Vi anerkender det arbejde, der foregår derude, og vi glæder os over resultatet af fjerde udbudsrunde.

Energiredegørelsen var ganske rigtigt koncentreret om opfyldelsen af »Energiplan 2000«, men det er indlysende, at ud fra et forsynings-sikkerhedsmæssigt synspunkt – og jeg havde nær sagt også ud fra et betalingsbalancemæssigt synspunkt – er det af afgørende betydning, at Nordsøaktiviteterne foregår på den måde, de gør. Vores forsyninger med naturgas, som jo er en væsentlig del – også miljøpolitisk set – af energipolitikken, hænger også sammen med dette, så det vil jeg meget gerne tage med her ved denne lejlighed og så endnu en gang sige

ordførerne tak for de mange gode indlæg, vi har fået.

Hermed sluttede forhandlingen.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Forespørgsel nr. F 31:

Forespørgsel til miljø- og energiministeren:
»Hvilke initiativer agter regeringen på baggrund af miljø- og energiministerens energipolitiske redegørelse at iværksætte i 1995 for at opfylde de opstillede mål for CO₂-reduktion i år 2005?«

Af Anni Svanholt (SF) og Steen Gade (SF).
(Forespørgslen anmeldt 25/1 95. Fremme af forespørgslen vedtaget 31/1 95).

Begrundelse

Anni Svanholt (SF):

Jeg skal på SF's vegne kort motivere forespørgslen. Vi har naturligvis haft en god del af diskussionen om disse vigtige spørgsmål her under redegørelsesdebatten. Vi har da også kunnet konstatere, at næsten alle partier står bag målsætningerne i »Energiplan 2000«.

Men efter SF's opfattelse ville det være forkert i et så vigtigt spørgsmål, hvis der ikke blev angivet nogle retningslinjer for, hvorledes det nu skal følges op, altså hvilke konkrete initiativer der skal tages med henblik på opfølgningen. Det er og bliver jo det helt centrale, og det er også dér, der er politisk uenighed.

Det er baggrunden for forespørgslen.

Besvarelse

Miljø- og energiministeren (Svend Auken):

På baggrund af den debat, vi har haft i dag om den energipolitiske redegørelse, mener jeg nok, at der er sikkerhed for, at Folketinget bakker op om den danske målsætning om en 20 pct.'s reduktion af CO₂-emissionen i år 2005 i forhold til niveauet i 1988.

Derfor mener jeg også, at der bør være sikkerhed for, at Folketingets partier er villige til at bakke op om de nødvendige initiativer.